EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 12.12.2024
COM(2024) 569 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Poročilo o delovanju sistema lastnih sredstev iz naslova DDV

Kazalo

1. Uvod 2

1.1. Razvoj sistema lastnih sredstev 2

1.2. Okvir DDV do reforme leta 2021 3

1.3. Reforma leta 2021 4

2. Učinkovitost sistema lastnih sredstev iz naslova DDV 6

2.1. Razvoj osnov za lastna sredstva iz naslova DDV 6

2.2. Pobiranje prihodkov iz lastnih sredstev iz naslova DDV 11

2.3. Zaščita finančnih interesov EU 14

2.4. Povratne informacije držav članic 17

2.5. Zaključek 19

3. Razvoj ponderirane povprečne stopnje od leta 2016 20

3.1. Razvoj ponderirane povprečne stopnje: 2016–2020 20

3.2. Razvoj ponderirane povprečne stopnje: ocena za obdobje 2021–2024 21

3.3. Zaključek analize ponderirane povprečne stopnje 25

4. Zaključek 25

Priloga 26

1. Uvod

Komisija je zadolžena, da do 1. januarja 2025 pripravi poročilo o delovanju sistema lastnih sredstev iz naslova davka na dodano vrednost (DDV). Po zakonu[1] mora poročilo vključevati „oceno, ali sta sistem lastnih sredstev iz naslova DDV in zlasti večletna ponderirana povprečna stopnja učinkovita in ustrezna. Poročilu se po potrebi priloži predlog za spremembo te uredbe, da bi bila dokončna večletna ponderirana povprečna stopnja izračunana na podlagi novejših podatkov."

V skladu z nalogo, ki je bila zaupana Komisiji, to poročilo vsebuje pregled sprememb sistema lastnih sredstev iz naslova DDV in analizo njegove učinkovitosti z analizo razvoja ustreznih kazalnikov smotrnosti po uvedbi sprememb, vključno z oceno novega sistema, ki so jo opravile države članice. Vsebuje tudi oceno ustreznosti sistema glede na spremembe iz leta 2021, s poudarkom na večletni ponderirani povprečni stopnji. V poročilu so tudi informacije o številu držav članic, ki še vedno uporabljajo ponderirano povprečno stopnjo, ob upoštevanju pridržkov in morebitnih sprememb nacionalnih stopenj DDV.

1.1. Razvoj sistema lastnih sredstev

DDV je skupni davek, ki ga plačajo vsi končni potrošniki pri potrošnji blaga ali storitev na enotnem trgu. Davek se uporablja v vseh državah članicah kot široko zasnovan davek na potrošnjo v skupnem okviru, ki ga določajo direktive EU. Ta skupni davek je ključni element enotnega trga, ki je eden od največjih dosežkov EU.

Sistem lastnih sredstev iz naslova DDV je bil uveden leta 1970[2] in se je uvajal postopoma v skladu s postopnim usklajevanjem prek direktiv o DDV. Po njegovi uvedbi so prihodki iz naslova DDV skupaj s carinskimi dajatvami in kmetijskimi prelevmani postopoma nadomestili finančne prispevke držav članic. Da bi se proračun EU v celoti financiral iz lastnih sredstev, so prihodki iz naslova DDV postali izravnalni znesek, ki izenačuje prihodke in odhodke z določitvijo veljavne vpoklicne stopnje v okviru letnega proračunskega postopka.

Leta 1988 je bil kot novo izravnalno lastno sredstvo uveden prispevek iz naslova bruto nacionalnega dohodka (BND). Za to novo lastno sredstvo se je štelo, da je tesneje povezano z nacionalno gospodarsko dejavnostjo, zaradi česar naj bi bili prispevki posamezne države članice bolj usklajeni z njeno plačilno sposobnostjo. Lastna sredstva iz naslova BND so z leti postala vse pomembnejši del proračuna EU, saj se je vpoklicna stopnja za lastna sredstva iz naslova DDV postopoma zniževala, in sicer z 1,4 % leta 1985[3] na sedanjo raven 0,3 %[4] (graf 1).

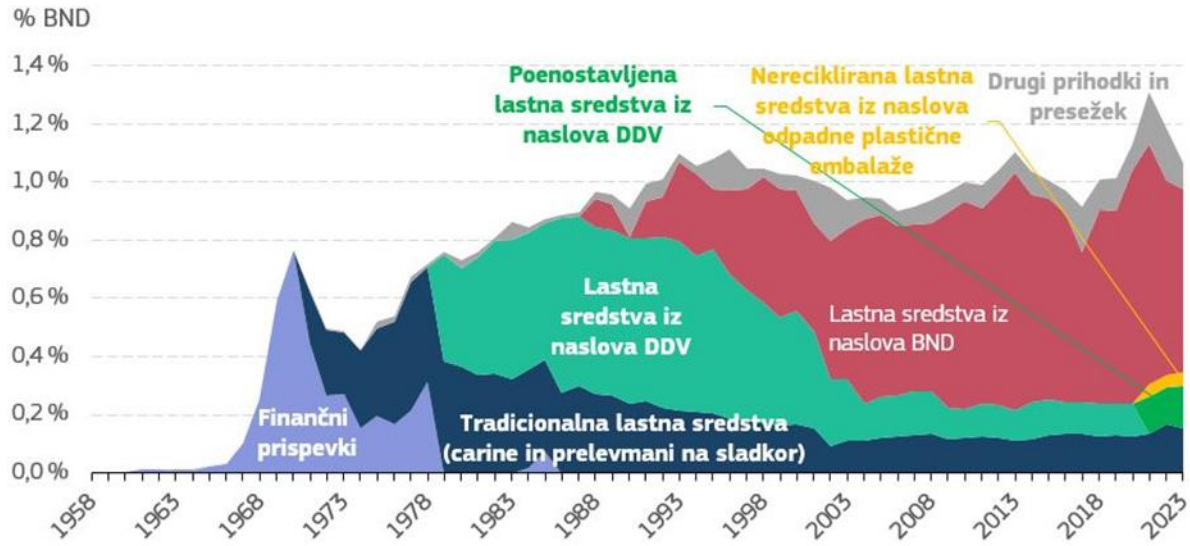
Prispevek lastnih sredstev iz naslova DDV se izračuna z uporabo enotne vpoklicne stopnje za osnove za DDV držav članic. Te osnove se ocenijo z uporabo harmoniziranih pravil za dejanske prihodke od davka na dodano vrednost, ki jih poberejo države članice, in se po morebitnih potrebnih popravkih delijo s ponderirano povprečno stopnjo DDV za posamezno državo. Sčasoma so bile

[1] Člen 13a Uredbe Sveta (EGS, Euratom) št. 1553/89 z dne 29. maja 1989 o dokončni enotni ureditvi zbiranja lastnih sredstev, pridobljenih iz davka na dodano vrednost, kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta (EU, Euratom) 2021/769 z dne 30. aprila 2021.
[2] Sklep Sveta z dne 21. aprila 1970, 70/243/ESPJ, EGS, Euratom.
[3] Leta 1970 je bila najvišja vpoklicna stopnja določena na 1 %. Širitev na Španijo in Portugalsko je povzročila povečanje na največ 1,4 %. S Sklepom 2000/597/ES z dne 29. septembra 2000 je bila vpoklicna stopnja znižana na 0,5 %.
[4] Javne finance EU, 2014.

izvedene nekatere prilagoditve. Prvič, da bi se zaščitile države članice z višjimi deleži potrošnje v končnem povpraševanju in zmanjšali regresivni učinki na revnejše države, je bila osnova za lastna sredstva iz naslova DDV vsake države članice omejena na 50 % BND. Drugič, nekatere države članice so bile do leta 2020 upravičene do nižjih vpoklicnih stopenj[5].

Delež lastnih sredstev iz naslova DDV se je sčasoma zmanjšal. Leta 2024 predstavlja približno 14 % prihodkov, zbranih za proračun EU.

Graf 1 – Razvoj prihodkov v obdobju 1958–2023

Vir: službe Evropske komisije.

1.2. Okvir DDV do reforme leta 2021

Do leta 2021 so se za lastna sredstva iz naslova DDV uporabljali zapleteni izračuni. Zapletenost izračunov je bila predvsem posledica dveh dejavnikov: (1) potrebe po pridobitvi „hipotetične“ osnove za DDV, ki ustreza harmonizirani uporabi direktiv o DDV; (2) številnih stopenj DDV, pri katerih je bil potreben izračun ponderirane povprečne stopnje na letni osnovi.

Kar zadeva prvi dejavnik, so bili za harmonizacijo osnove za lastna sredstva iz naslova DDV potrebni številni popravki in statistična nadomestila. S *popravki* so bili prihodki iz DDV prilagojeni za vidike, nepovezane z DDV.

Ti popravki so predstavljali 0,5 % skupnih prihodkov v obdobju 2016–2019. Cilj *statističnih nadomestil* je bil nevtralizirati nacionalna odstopanja od direktive o DDV. Statistična nadomestila so v istem obdobju predstavljala približno 0,5 % osnove (za podrobnosti glej preglednici 4 in 5). Seznam vseh popravkov in nadomestil je v Prilogi 3.

Kar zadeva drugi dejavnik, je morala država članica za izračun osnove za lastna sredstva iz naslova DDV za določeno koledarsko leto skupne neto prihodke iz DDV, pobrane v navedenem letu, deliti s stopnjo, po kateri je bil DDV v istem letu obračunan v tej državi članici. Če pa je bilo v državi članici

[5] V obdobju 2007–2013 je bila vpoklicna stopnja za Avstrijo 0,225 %, za Nemčijo 0,14 %, za Švedsko in Nizozemsko pa 0,1 %. Za obdobje 2014–2020 je vpoklicna stopnja za Nemčijo, Nizozemsko in Švedsko znašala 0,15 %. Od leta 2021 tudi te države članice uporabljajo enotno vpoklicno stopnjo 0,3 %.

uporabljenih več stopenj DDV, je bila harmonizirana osnova za lastna sredstva iz DDV izračunana tako, da so se skupni neto prihodki iz DDV delili s ponderirano povprečno stopnjo DDV te države. Ta metodologija je bila določena v Uredbi Sveta št. 1553/89 o dokončni enotni ureditvi zbiranja lastnih sredstev, pridobljenih iz davka na dodano vrednost.

1.3. Reforma leta 2021

Poenostavljeni izračuni

Da bi se poenostavil sistem in zmanjšalo upravno breme za Komisijo in uprave držav članic, so bila lastna sredstva iz naslova DDV poenostavljena, in sicer od večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 dalje.

Prvič, odpravljena je bila večina prilagoditev za odstopanja in izjeme (*popravki* in *nadomestila*), kar je olajšalo izračune.

Drugič, v skladu z novim sistemom se osnova za lastna sredstva iz naslova DDV lažje izračuna tako, da se nacionalni prihodki iz DDV delijo s ponderirano povprečno stopnjo DDV, ki temelji na stalnem referenčnem letu, namesto da bi se uporabila ponderirana stopnja, izračunana za vsako leto. Določeno referenčno leto za to ponderirano povprečno stopnjo je bilo leto 2016 in se uporablja v celotnem večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027. Uporabljalo se bo tudi po tem obdobju, vse do spremembe Uredbe Sveta št. 1553/89.

Tako kot v prejšnjem sistemu so osnove za DDV vsake države članice omejene na 50 % BND vsake države članice, da se omeji regresija lastnih sredstev iz naslova DDV. Nazadnje, od leta 2021 se za osnovo za DDV vsake države članice uporablja enotna vpoklicna stopnja v višini 0,3 %.

Zbrani prihodki ostajajo izhodišče za izračun končne osnove za lastna sredstva iz naslova DDV. Upoštevati je treba ves pobrani DDV. Posledično bi bilo treba odšteti vse, kar države članice evidentirajo kot DDV in po naravi ni DDV, kot so globe ali zamudne obresti. V prilogah 1 in 2 so prikazani računovodski izkazi, ki jih morajo države članice predložiti vsako leto v okviru starega in novega sistema.

Preglednica 1 – Primerjava novih in starih sistemov lastnih sredstev iz naslova DDV

	2014–2020	2021–2027	Spremembe
Prihodki iz DDV	Prihodki iz DDV, ki jih zberejo države članice, zmanjšani za vračila DDV	Prihodki iz DDV, ki jih zberejo države članice, zmanjšani za vračila DDV	Ni spremembe
Popravki	Popravki v skladu z Uredbo št. 1553/89[6]	Popravki samo za ozemeljsko uporabo[7] in odstopanja od direktive o DDV	Zmanjšanje števila popravkov
Ponderirana povprečna stopnja	Izračunana vsako leto	Uporablja se zamrznjena ponderirana povprečna stopnja za leto 2016	Ni več izračunov ponderirane povprečne stopnje
Nadomestila	Uporabljajo se nadomestila	Nadomestila se ne uporabljajo	Ni več nadomestil
Določitev osnove za DDV	Prihodki iz DDV (+/– popravki) / ponderirana povprečna stopnja, izračunana za leto N + nadomestila	Prihodki iz DDV (+/– popravki) / ponderirana povprečna stopnja za leto 2016	Lažji izračun
Omejitve	Osnova za lastna sredstva iz naslova DDV ne presega 50 % BND za vsako državo članico	Osnova za lastna sredstva iz naslova DDV ne presega 50 % BND za vsako državo članico	Ni spremembe
Vpoklicna stopnja	0,3 % (razen Nizozemske, Nemčije in Švedske, ki uporabljajo 0,15 %)	0,3 % za vse države članice	Ni več izjem

Ciljno usmerjene kontrole

Komisija izvaja inšpekcijske preglede lastnih sredstev iz naslova DDV, kot je opredeljeno v členu 2(4) Uredbe Sveta (EU) 2021/768 o določitvi izvedbenih ukrepov za sistem virov lastnih sredstev. Z inšpekcijskimi pregledi se zagotavlja, da so bile operacije za izračun skupnega neto pobranega DDV izvedene pravilno, da so bili uporabljeni podatki ustrezni in da so izračuni za določitev zneska teh lastnih sredstev pravilni.

Splošni namen inšpekcijskih pregledov je zagotoviti, da vsaka država članica v proračun EU prispeva pravilen znesek lastnih sredstev iz naslova DDV. Komisija med inšpekcijskimi pregledi preveri vse vidike letnih poročil o osnovi za DDV (prihodke, popravke prihodkov, ponderirano povprečno stopnjo za leto 2016 (če je s pridržkom) itd.). Namen inšpekcijskih pregledov je tudi pridobiti razumno zagotovilo, da so nacionalni sistemi in postopki za določitev osnove za DDV zanesljivi, učinkoviti, točni, izčrpni in v skladu s pravom EU, ki se uporablja, tako v smislu njihovega področja uporabe in metode kot tudi kakovosti uporabljenih podatkov.

[6] V Prilogi 1 je predloga zbirnega poročila, v katerem so podrobno navedeni vsi popravki in nadomestila, uporabljeni v starem sistemu.
[7] Kot je opisano v členih 6 in 7 Direktive 2006/112/ES (direktiva o DDV).

Zaradi sprememb, uvedenih z novim sistemom, je veliko laže pripravljati letna poročila ter pripravljati in izvajati inšpekcijske preglede. Poleg tega države članice in Komisija precej laže izvajajo inšpekcijske preglede in nadalje ukrepajo v zvezi z njimi. Zaradi sprememb je bilo ukinjeno tudi veliko število izračunov, kot je prikazano v preglednicah 4 in 5. Zadeve poleg tega olajša uporaba ponderirane povprečne stopnje za leto 2016, izražene v odstotkih, namesto da bi bilo treba za vsako leto izračunati novo stopnjo.

Zaradi teh sprememb lahko države članice porabijo manj sredstev, in sicer za: pripravo letnih poročil s strani nacionalnih organov in zagotavljanje podatkov za različne izračune, ki jih pogosto zagotavljajo druge državne agencije in/ali drugi zunanji ponudniki virov podatkov. Nacionalni organi zdaj porabijo tudi manj časa za priprave na inšpekcijske preglede in sodelovanje pri njih.

S poenostavitvijo se je zmanjšala tudi delovna obremenitev Komisije. Zlasti se je znatno skrajšal čas, ki je bil potreben za pripravo in izvedbo inšpekcijskih pregledov. Inšpekcijski pregledi, opravljeni v okviru novega sistema (v letih 2021 in 2022), so osredotočeni na zagotavljanje, da so sistemi, ki so jih države članice vzpostavile za pobiranje in združevanje pobranih prihodkov iz DDV ter poročanje o njih, uspešni in učinkoviti. Ko pa je bil novi sistem še v povojih, so bili inšpekcijski pregledi skupaj z državami članicami osredotočeni tudi na obravnavo odprtih pridržkov iz prejšnjih let v zvezi s postavkami za izračun, ki so bile pozneje ukinjene. Ker se bo število pridržkov, povezanih s prejšnjim sistemom, postopoma zmanjševalo, se bo prihranek časa pri inšpekcijskih pregledih na podlagi novega sistema sčasoma povečal. Čas inšpekcijskega pregleda, brez dela v zvezi s pridržki iz starega sistema, naj bi se skrajšal s povprečno enega tedna na 2–2,5 dneva, odvisno od števila kršitev.

Evropsko računsko sodišče je v svojem mnenju št. 11/2020[8] pohvalilo prednosti poenostavitve iz leta 2021 in potrdilo pričakovano zmanjšanje upravnega bremena za države članice in Komisijo, ne da bi to bistveno vplivalo na točnost prispevkov iz naslova DDV.

2. Učinkovitost sistema lastnih sredstev iz naslova DDV

Za oceno učinkovitosti sistema je v tem oddelku analizirano, v kolikšni meri je bil proračun EU zadostno zaščiten in prispevek iz naslova DDV pravilno pobran. Ocenjen je tudi razvoj osnov za lastna sredstva iz naslova DDV in njihovih različnih sestavnih delov, da bi ocenili, kako je poenostavitev vplivala na lastna sredstva[9].

2.1. Razvoj osnov za lastna sredstva iz naslova DDV

Osnova za DDV se od leta 2016 kljub spremembam, uvedenim z reformo iz leta 2021[10], **povečuje**, z izjemo leta 2020[11]. Na ta razvoj je vplivalo več dogodkov, med katerimi je bila najpomembnejša pandemija COVID-19 leta 2020, in drugih makroekonomskih učinkov, kot je

[8] Mnenje št. 11/2020 (v skladu s členom 287(4) in členom 322(2) PDEU) o osnutku uredbe Sveta (EU, Euratom) o spremembi Uredbe (EGS, Euratom) št. 1553/89 o dokončni enotni ureditvi zbiranja lastnih sredstev, pridobljenih iz davka na dodano vrednost (dokument12771/20, medinstitucionalna zadeva 2018/0133 (NLE)) (europa.eu).

[9] Podatki, uporabljeni v oddelku 2 tega poročila, so izračunani od marca 2024.

[10] Od leta 2021 se osnove za DDV izračunajo tako, da se prihodki delijo z „zamrznjeno“ ponderirano povprečno stopnjo za leto 2016, medtem ko se je prej uporabljala dejanska ponderirana povprečna letna stopnja.

[11] V Prilogi 5 je predstavljen razvoj osnov za DDV po državah članicah za obdobje 2016–2022.

zvišanje cen v letih 2021 in 2022, kar je vplivalo na potrošnjo in DDV, pobran v gospodarstvu (grafa 2 in 3).

Prihodki iz lastnih sredstev iz naslova DDV so se razvijali enako do leta 2019, nato pa v naslednjih letih v manjšem obsegu (preglednica 3). Na to je deloma vplivala omejitev osnove za lastna sredstva na 50 % BND, glavni razlog pa je, da se bo celotna razlika med napovedjo in prihodki na podlagi končne osnove za DDV zaradi časovnega zamika izračuna salda pokazala šele v poznejših letih.

Preglednica 2 – Razvoj združenih osnov za lastna sredstva iz naslova DDV v EU27

V milijonih EUR	2016	2017	2018	2019	2020	2021*	2022*
Osnova za lastna sredstva iz naslova DDV	5 231 083	5 564 631	5 838 647	6 005 905	5 654 042	6 355 460	7 154 323
Letna stopnja rasti		6,4 %	4,9 %	2,9 %	–5,9 %	12,4 %	12,6 %

Vir: poročila o DDV.

Metoda izračuna osnove za DDV je pojasnjena v Prilogi 1 za stari sistem in v Prilogi 2 za novi sistem.

* Od leta 2021 se osnova izračuna tako, da se neto prihodki delijo s ponderirano povprečno stopnjo za leto 2016.

Preglednica 3 – Razvoj združenih prihodkov iz lastnih sredstev iz naslova DDV v EU27

V milijonih EUR	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Prihodki iz lastnih sredstev iz naslova DDV	15 859	16 947	17 624	18 128	17 858	18 340	19 666
Letna stopnja rasti		6,9 %	4,0 %	2,9 %	–1,5 %	2,7 %	7,2 %

Vir: letni zaključni račun Evropske komisije.

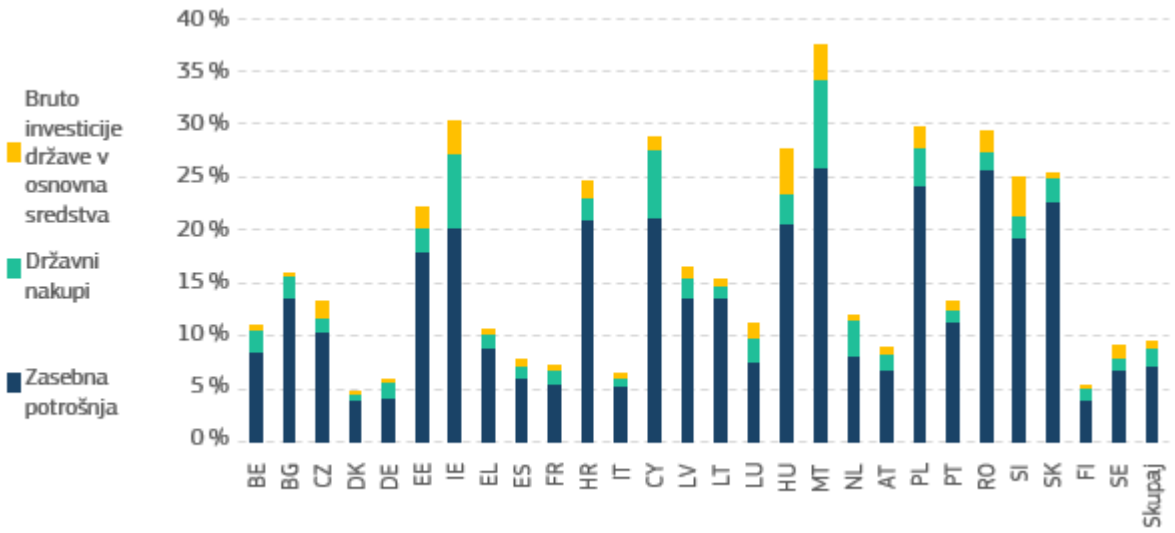
Prihodki se izračunajo z uporabo vpoklicne stopnje za osnovo za DDV po omejitvi. Osnova za DDV se dodatno prilagodi z uporabo rezultatov iz izračuna salda (oddelek 2.2) za izračun prihodkov iz DDV. V Prilogi 4 je prikazana tudi primerjava osnov za DDV držav članic, v katerih se uporablja omejitev.

Razvoj osnove za DDV je mogoče nadalje analizirati s preučitvijo glavnih dejavnikov. Ključne kategorije odhodkov, ki sestavljajo osnovo za DDV, vključujejo potrošnjo zasebnih gospodinjstev, državne nakupe in bruto investicije države v osnovna sredstva. Te kategorije skupaj zajemajo približno 88 % skupne osnove za DDV (2020), glavni del preostanka pa predstavljajo izdatki podjetij za vmesno potrošnjo. Med njimi je najpomembnejša potrošnja zasebnih gospodinjstev, ki predstavlja od 60 % do 80 % odhodkov, obdavčenih z DDV, odvisno od države članice.

Če pogledamo kazalnike nacionalnih poročil pri tekočih cenah kot približke za tri glavne sestavne dele osnove za DDV[12], je bila **potrošnja zasebnih gospodinjstev med letoma 2016 in 2022 glavno gonilo rasti osnove za DDV**, kar je v povprečju prispevalo k njenemu 74-odstotnemu skupnemu povečanju za EU27 (graf 2).

[12] Ti makroekonomski kazalniki se uporabljajo tudi v letnem postopku za napovedovanje osnove za lastna sredstva iz naslova DDV za letni proračun.

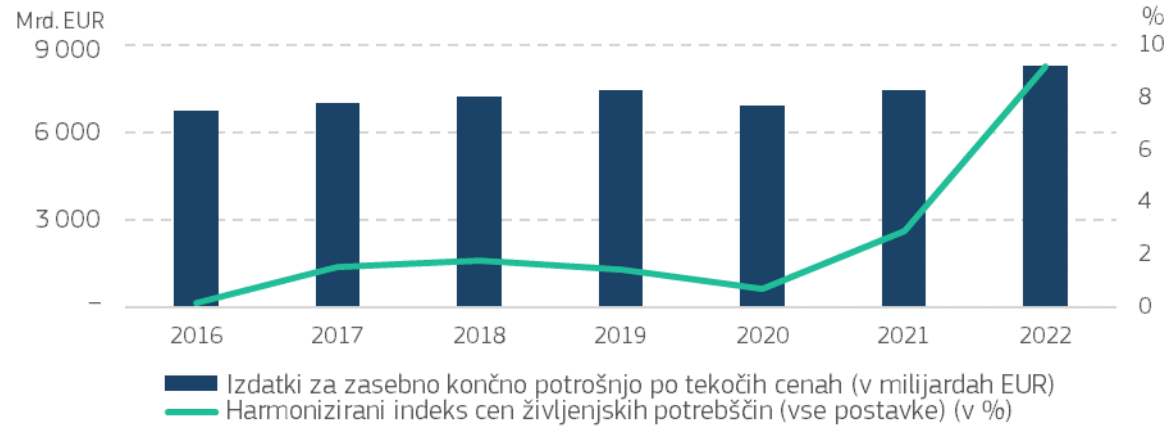
Graf 2 – Razvoj makroekonomskih kazalnikov za sestavne dele osnove za DDV (2016–2022)

Vir: napovedi Svetovalnega odbora za lastna sredstva, lastni izračuni.

Kar zadeva razvoj izdatkov za zasebno potrošnjo na ravni EU27 (graf 3), je imela v letih 2021 in 2022 pomembno vlogo inflacija.

Graf 3 – Razvoj inflacije in zasebne potrošnje pri tekočih cenah v obdobju 2016–2022 EU27

Vir: jesenska napoved Komisije iz leta 2023.

Poenostavitev sistema DDV ni bistveno vplivala na razvoj osnove. Teža vsakega od glavnih sestavnih delov poročil držav članic o DDV je ostala razmeroma stabilna, razen popravkov, ki so se po reformi v absolutnem smislu povečali (preglednica 4). Učinek popravkov, ki se ne uporabljajo več, ni večji od 0,1 % neto prihodkov, nadomestila pa ne predstavljajo več kot 0,6 % skupne osnove za DDV (preglednici 5 in 6). Absolutna vrednost nadomestil se je v letih 2019 in 2020 povečala zaradi spremenjenih izjem, ki so jih uporabljale države članice. Italija je na primer uvedla višji prag za shemo za mala oproščena podjetja. Nekatera omejena nadomestila (kot so tista, povezana s kršitvami direktive o DDV) so v novem sistemu evidentirana kot popravki, kar pojasnjuje rahlo povečanje teže popravkov v letih 2021 in 2022.

Preglednica 4 – Razvoj glavnih sestavnih delov poročil o DDV (EU27)

EU27	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Popravki (v milijonih EUR)	4 612	5 041	5 546	6 256	6 212	9 414	14 754
Popravki kot odstotek neto prihodkov (%)	0,53 %	0,55 %	0,57 %	0,63 %	0,68 %	0,89 %	1,24 %
Nadomestila (v milijonih EUR)	8 013	23 179	27 328	34 974	35 809		
Nadomestila kot odstotek skupne osnove za DDV (%)	0,15 %	0,42 %	0,47 %	0,58 %	0,63 %	n. r.	n. r.

Vir: poročila o DDV in lastni izračuni.

Preglednica 5 – Razvoj popravkov kot odstotek neto prihodkov*

EU27	2016	2017	2018	2019	2020
Mala obdavčena podjetja (%)	–0,03 %	–0,03 %	–0,03 %	–0,03 %	–0,02 %
Progresivna davčna olajšava (%)	0,01 %	0,01 %	0,01 %	0,01 %	0,01 %
Kmetje pavšalisti (%)	–0,08 %	–0,05 %	–0,06 %	–0,05 %	–0,07 %
Skupaj ukinjeni popravki (%)	–0,10 %	–0,07 %	–0,08 %	–0,07 %	–0,08 %

Vir: poročila o DDV in lastni izračuni.

* Ti popravki so bili leta 2021 odstranjeni.

Preglednica 6 – Razvoj nadomestil kot odstotek skupne osnove za DDV*

EU27	2016	2017	2018	2019	2020
Mala oproščena podjetja (%)	0,22 %	0,25 %	0,27 %	0,43 %	0,46 %
Nadomestila iz Priloge X, del A[13] (%)	–0,11 %	–0,11 %	–0,10 %	–0,09 %	–0,10 %
Nadomestila iz Priloge X, del B[14] (%)	0,45 %	0,48 %	0,50 %	0,52 %	0,53 %
Avtomobili (%)	–0,29 %	–0,29 %	–0,29 %	–0,29 %	–0,29 %
Odhodki za avtomobile (%)	–0,22 %	–0,21 %	–0,19 %	–0,23 %	–0,23 %
Skupaj nadomestila (%)	0,15 %	0,42 %	0,47 %	0,58 %	0,63 %

Vir: poročila o DDV in lastni izračuni.

* Ta nadomestila so bila leta 2021 odstranjena.

[13] Nadomestila iz Priloge X, del A, zajemajo zobotehnike, javni radio in televizijo, stavbe in stavbna zemljišča ter potovalne agencije.

[14] Nadomestila iz Priloge X, del B, zajemajo vstopnine za športne prireditve, svobodne poklice, javne telekomunikacije, upepelitve in pogrebne storitve, slepe osebe, spominske slovesnosti žrtvam vojne, zasebne bolnišnice, javno oskrbo z vodo, nove stavbe in stavbna zemljišča, potniški prevoz, letala, vojne ladje ter potovalne agencije (znotraj EU).

Preglednica 7 – Analiza osnove za DDV v obdobju 2016–2022

EU27 v milijonih EUR	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Prihodki	868 503	917 138	959 113	992 668	913 713	1 056 431	1 182 601
Neto prihodki	873 114	922 179	964 658	998 924	919 926	1 059 404	1 185 813
Ponderirana povprečna stopnja	16,72 %	16,64 %	16,60 %	16,73 %	16,37 %	16,72 %	16,72 %
Skupaj nadomestila	8 013	23 179	27 328	34 974	35 809	–	–
Končna osnova (neomejena)	5 231 083	5 564 631	5 838 647	6 005 905	5 654 042	6 355 460	7 154 323
Letna rast končne osnove		6,38 %	4,92 %	2,86 %	–5,86 %	12,40 %	12,57 %

Opomba: ponderirana povprečna stopnja za leti 2021 in 2022 je zamrznjena ponderirana povprečna stopnja za leto 2016.
Vir: poročila o DDV.

2.2. Pobiranje prihodkov iz lastnih sredstev iz naslova DDV

Države članice prispevek iz lastnih sredstev iz naslova DDV plačujejo mesečno skupaj z drugimi lastnimi sredstvi. Komisija prihodke iz DDV sprva pobira na podlagi ocen osnov za DDV, o katerih so se dogovorile Komisija in države članice v Svetovalnem odboru za lastna sredstva (napoved). Prispevki iz DDV se izračunajo in plačajo na podlagi napovedi, zato jih je treba pozneje prilagoditi dejanskim podatkom iz poročil o DDV. Poročila o DDV lahko vključujejo tudi spremembe osnov za DDV za pretekla štiri leta. V primeru pridržkov, ki jih uvedejo Komisija ali države članice, se lahko prilagodijo tudi podatki za leta pred tem.

Komisija za vsako državo članico izračuna razliko med napovedjo lastnih sredstev iz naslova DDV in najnovejšimi podatki iz poročil (saldo).

Komisija obvesti države članice o rezultatu izračuna salda pred 1. februarjem v letu, ki sledi letu, v katerem so bili predloženi podatki za poročilo, države članice pa morajo dati zneske na voljo prvi delovni dan marca v letu, ki sledi letu, v katerem je Komisija obvestila države članice o izračunu salda. Če države članice ne izvedejo potrebnih plačil, se lahko zaračunajo obresti (obresti, nižje od 1 000 EUR, so oproščene).

Preglednica 8 – prilagoditve DDV (saldo)*

EU27 v milijonih EUR	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Saldo DDV zaradi razlik med prvim poročilom in napovedjo	313	418	502	403	–54	1 011	1 734
Saldo DDV zaradi revizij prejšnjih poročil	87	6	23	–1	121	97	125
Skupaj prilagoditve za EU27	400	424	525	402	68	1 108	1 859

Vir: letni računovodski izkazi EU in izračuni Evropske komisije. V Prilogi 6 je predstavljen razvoj prilagoditev DDV po državah članicah.

* Pri izračunu salda se podatki vsako leto prilagodijo za zadnje razpoložljivo leto in za prejšnja leta.

Novi sistem za izračun osnove za lastna sredstva ne vpliva na postopek izračuna in pobiranja lastnih sredstev iz naslova DDV ter na njihove prilagoditve (saldo). Ni zapadlih plačil.

Rezultati izračuna salda za leti 2021 in 2022 so znatno višji kot za prejšnja leta, prilagoditve pa so v večini držav članic večje (glej tudi Prilogo 6). K tem razlikam najbolj prispeva popravek napovedi osnov za DDV za leti 2021 in 2022, ki se uporabljajo za financiranje ustreznih proračunov EU, in sicer zaradi podcenjenega povečanja stopnje inflacije.

Komisija stalno ocenjuje pobiranje prihodkov iz DDV s strani držav članic in uvedbo ukrepov za povečanje pravilnega pobiranja sredstev iz DDV (okvir 1).

Okvir 1: Pobude za izboljšanje pravilnega pobiranja sredstev iz DDV v državah članicah

Lastna sredstva iz naslova DDV predstavljajo približno 2 % prihodkov iz DDV, ki jih poberejo države članice. Zato ukrepi za izboljšanje pobiranja prihodkov iz DDV koristijo predvsem nacionalnim proračunom, do neke mere pa tudi proračunu EU.

Pobiranje DDV – deveto poročilo o registraciji, pobiranju in nadzoru DDV (člen 12 Uredbe 1553/89)

Komisija vsakih pet let pripravi poročilo o ukrepih, ki so jih sprejele države članice glede pobiranja DDV, in napredku, ki so ga pri tem dosegle, ter o vseh drugih opravljenih izboljšavah. Na podlagi ocene, ki jo je Komisija objavila v zadnjem poročilu, objavljenem aprila 2022[15], je Komisija predložila 39 priporočil za izboljšanje sistema pobiranja DDV v državah članicah.

Priporočila zajemajo predvsem postopke pobiranja DDV v državah članicah, in sicer registracijo za DDV in analizo tveganja, informacijsko tehnologijo za DDV in nove tehnologije, vložitev in plačilo, izterjavo dolgov iz naslova DDV, vračila in revizije, računovodenje v zvezi z DDV, odgovornost in spore. S hitro uvedbo predlaganih ukrepov se bo izboljšala ustreznost sistema lastnih sredstev iz naslova DDV za proračun EU.

Zato je Komisija v sklepnih ugotovitvah poročila pozvala države članice, naj ukrepajo v skladu z njenimi priporočili, ne le za pomoč pri ustvarjanju davčnih prihodkov, potrebnih za odziv na velike izzive, s katerimi se srečuje EU, temveč tudi za izenačitev konkurenčnih pogojev na notranjem trgu in utiranje poti k hitrejšemu in trajnejšemu okrevanju po pandemiji.

Spremembe zakonodaje o DDV, ki obravnavajo nezadostno pobiranje in goljufije.

S 1. julijem 2021 je mini ureditev „vse na enem mestu“ (mini VEM), ki je bil vzpostavljen 1. januarja 2015, postal sistem „vse na enem mestu“ (VEM)[16], ki zajema širši nabor dobav in uvaja nadaljnje poenostavitve. Ta razširjeni sistem VEM zajema tri posebne ureditve: neunijsko ureditev, unijsko ureditev in uvozno ureditev.

Področje uporabe obstoječe neunijske ureditve in unijske ureditve je bilo razširjeno, uvozna ureditev pa je nova. Na podlagi teh posebnih ureditev lahko davčni zavezanci prijavijo in plačajo DDV, ki ga dolgujejo v državah članicah, v katerih (na splošno) nimajo sedeža, prek spletnega portala v državi članici, v kateri so identificirani (državi članici identifikacije). S tem se davkoplačevalcem prihranijo stroški registracije za DDV v več državah članicah.

[15] eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022DC0137.

[16] Svet je ta pravila sprejel z Direktivo 2017/2455 decembra 2017 in Direktivo 2019/1995 (glej konsolidirano besedilo:Direktiva Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost).

Te ureditve so splošno razširjene. Leta 2022 so države članice prek razširjenega portala VEM, ki zajema spletno prodajo v EU, skupaj zbrale več kot 17 milijard EUR. Pri uvozu blaga v okviru e-trgovanja je bilo zbranih še 2,5 milijarde EUR prihodkov iz DDV. To vključuje nove prihodke iz DDV, ustvarjene z odpravo oprostitve plačila DDV, ki se je prej uporabljala za uvoz blaga nizke vrednosti, ki ne presega 22 EUR, in je bila zelo dovzetna za goljufije[17]. Ureditve z olajšanjem spoštovanja pravil in s tem spodbujanjem skladnosti prispevajo k pravilnemu delovanju notranjega trga, saj je uporabljena stopnja DDV enaka za vse prodajalce, ne glede na to, kje imajo sedež.

Marca 2018 je Komisija Svetu in Evropskemu parlamentu predložila poročilo[18] o učinkih členov 199a in 199b Direktive 2006/112/ES v boju proti goljufijam (v nadaljnjem besedilu: poročilo), ki je sprožilo nadaljnjo pomembno zakonodajno pobudo za izboljšanje ustreznosti sistema pobiranja DDV in skladnosti z direktivo o DDV.

Glede na poročilo so države članice in deležniki na splošno menili, da je mehanizem obrnjene davčne obveznosti iz člena 199a Direktive 2006/112/ES učinkovito orodje za boj proti goljufijam na področju DDV ali njihovo preprečevanje v zadevnih sektorjih. Zato je bila z začetkom veljavnosti Direktive Sveta (EU) 2018/1695 in Direktive Sveta (EU) 2022/890 uporaba navedenih ukrepov za omejeno obdobje do predvidenega začetka veljavnosti dokončne ureditve DDV podaljšana.

Komisija je decembra 2022 predlagala vrsto ukrepov za posodobitev in izboljšanje delovanja sistema EU za DDV za podjetja ter povečanje njegove odpornosti na goljufije s polnim sprejemanjem in spodbujanjem digitalizacije[19]. V času priprave tega poročila v Svetu potekajo pogajanja o zakonodajnem svežnju.

Ključni predlagani ukrepi bodo državam članicam pomagali pobrati do 11 milijard EUR več prihodkov iz DDV letno. Cilji zakonodajnega svežnja so med drugim prehod na digitalno poročanje v realnem času na podlagi izdajanja elektronskih računov za podjetja, ki poslujejo čezmejno v EU, posodobitev pravil o DDV za potniški prevoz in platforme za kratkoročno nastanitev ter uvedba enotne registracije za DDV po vsej EU.

Glede na oceno učinka[20] naj bi prednostni pristop politike, tako imenovani okrepljeni pristop (v katerem so združeni uvedba zahtev za digitalno poročanje na ravni EU, določba o domnevnem dobavitelju za vse sektorje nastanitev in prevoza ter kombinacija obsežnejše razširitve ureditve VEM, obrnjene davčne obveznosti in obvezne ureditve UVEM), med letoma 2023 in 2032 v primerjavi z izhodiščnim scenarijem prinesel med 172 in 214 milijard EUR neto koristi.

Okrepljeni pristop bo med letoma 2023 in 2032 prihranil 50,6 milijarde evrov: 41,4 milijarde EUR iz poročanja o DDV (11 milijard EUR zaradi odprave obveznosti poročanja, 24,2 milijarde EUR zaradi zmanjšanja stroškov zaradi razdrobljenosti, 4,3 milijarde EUR zaradi predhodno izpolnjenih

---

[17] Vir: Generalni direktorat za obdavčenje in carinsko unijo / Sporočilo za javnost z dne 30. junija 2023 / Pravila EU o DDV za e-trgovanje dve leti pozneje: posodobljeni podatki o prihodkih ponovno nakazujejo uspešno izvajanje.

[18] COM(2018) 118 final, 8. 3. 2018, Poročilo Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu o učinkih členov 199a in 199b Direktive Sveta 2006/112/ES v boju proti goljufijam.

[19] Predlog direktive Sveta o spremembi Direktive 2006/112/ES glede pravil o DDV za digitalno dobo.Predlog uredbe Sveta o spremembi Uredbe (EU) št. 904/2010 glede ureditev upravnega sodelovanja na področju DDV, potrebnih za digitalno dobo.
Predlog izvedbene uredbe Sveta o spremembi Izvedbene uredbe (EU) št. 282/2011 glede zahtev za informacije za nekatere ureditve DDV.

[20] Delovni dokument služb Komisije, SWD(2022) 394 final.

obračunov DDV in 1,9 milijarde EUR zaradi izdajanja elektronskih računov); 0,5 milijarde EUR iz poenostavitev in pojasnil v zvezi s platformnim gospodarstvom; 8,7 milijarde EUR zaradi odprave obveznosti registracije za DDV.

Zato se pričakuje, da bo sistem DDV v EU deloval bolje, ko bodo države članice sprejele in v celoti izvajale ta niz ukrepov. Posledično bo pričakovana večja učinkovitost pobiranja DDV s strani držav članic ustvarila več prihodkov za proračun EU.

2.3. Zaščita finančnih interesov EU

Razvoj odprtih pridržkov med letoma 2016 in 2022

Pridržki so način za zaščito finančnih interesov EU, dokler Komisija ne dobi zadostnih zagotovil glede lastnih sredstev.

V členu 9(2) Uredbe Sveta št. 1553/89, kakor je bila spremenjena, je navedeno: „Po 31. juliju četrtega leta od zadevnega proračunskega leta se v letno poročilo iz člena 7(1) popravki ne vnašajo več, razen če se nanašajo na točke, ki jih je predhodno notificirala Komisija ali zadevna država članica.“ Točke, ki so bile predhodno notificirane, se običajno imenujejo pridržki. Pridržek ohranja odprto vsako vprašanje metodologije ali uporabljenih virov podatkov v zvezi s postavko, o kateri ni dogovora med Komisijo in državo članico. Komisija lahko vloži pridržke tudi v primerih kršitev ali morebitnih odstopanj držav članic od direktive o DDV. Pridržke lahko vložijo tudi države članice, če se ne strinjajo s Komisijo.

S pridržki se državam članicam zagotavlja določena mera pravne varnosti in proračunske gotovosti. Ko postavka letnega poročila zastara (tj. je brez pridržkov), je ni mogoče spremeniti in po zastaranju ni finančnega vpliva nanjo.

Število pridržkov se je skozi čas nekoliko zmanjšalo (preglednica 9) in naj bi se še naprej zmanjševalo, saj se večina pridržkov nanaša na sistem pred letom 2021. Velika večina pridržkov se nanaša na postavke letnih poročil, ki so bile v novem sistemu ukinjene (ob koncu leta 2023 je bilo takih pridržkov 30 od 37, ki jih je vložila Komisija). Ti pridržki bodo postopoma obravnavani in umaknjeni zaradi uvedbe novega sistema, zato se pričakuje, da se bo število pridržkov sčasoma znatno zmanjšalo.

Ob koncu leta 2023 je bilo sedem pridržkov, ki so se nanašali na obdobje v okviru novega sistema (2021–2022). Hkrati v času priprave tega poročila niso bili dokončani vsi inšpekcijski pregledi za leti 2021 in 2022, zato bi se lahko število pridržkov, povezanih z novim sistemom, nekoliko povečalo[21]. Pridržki, vloženi v letih 2021 in 2022, se nanašajo predvsem na kršitve in odstopanja od direktive o DDV[22]. Nekateri pridržki iz prejšnjih let se nanašajo na postavke poročila, ki bodo ohranjene in razrešene med naslednjimi inšpekcijskimi pregledi.

[21] Poročila za leto 2021 so bila pregledana v 22 državah članicah (BE, BG, CZ, DK, DE, IE, EL, HR, IT, CY, LV, LU, HU, NL, AT, PL, PT, RO, SI, SK, FI in SE), poročila za leto 2022 pa v 12 državah članicah (CZ, DK, DE, IE, HR, CY, HU, NL, AT, PL, FI in SE).

[22] Reševanje pridržkov v zvezi s postopki za ugotavljanje kršitev lahko traja dlje, saj nekateri od njih čakajo na pravno analizo ali sodne odločbe Sodišča Evropske unije.

Preglednica 9 – Število odprtih pridržkov v zvezi z DDV

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Vloženi s strani držav članic	16	15	12	10	17	17	11	13
Vloženi s strani Komisije	50	53	64	61	61	71	56	37
Povezani s kršitvami	15	14	16	19	19	16	17	16
Skupaj	81	82	92	90	97	104	84	66
Od tega tisti, ki se nanašajo na novi sistem								7

Opomba: število odprtih pridržkov na dan 31. decembra vsako leto (ki bi jih bilo mogoče vložiti v prejšnjih letih). V Prilogi 7 je prikazana tudi porazdelitev pridržkov po državah članicah.

Preglednica 10 – Odprti pridržki v zvezi z DDV, ki že dolgo niso bili umaknjeni*

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Vloženi s strani držav članic	4	6	6	7	3	2	1	1
Vloženi s strani Komisije	2	6	1	4	5	3	9	7
Povezani s kršitvami	3	2	3	4	6	5	4	3
Skupaj	9	14	10	15	14	10	14	11

Vir: Evropska komisija.

* Pridržek, ki že dolgo ni bil umaknjen, je opredeljen kot pridržek, ki velja več kot pet obračunskih let.

Za ponderirano povprečno stopnjo za leto 2016, ki se uporablja od poročil o lastnih sredstvih iz naslova DDV za leto 2021, imajo tri države članice enega ali več pridržkov. To pomeni, da je za te države članice ponderirana povprečna stopnja na tej točki začasna in bo postala dokončna šele, ko bo pridržek umaknjen. Te države članice so Nemčija, Hrvaška in Luksemburg[23].

[23] V Prilogi 7 so podrobno navedeni tudi odstotki ponderirane povprečne stopnje za leto 2016 na državo članico in njihov status. Opozoriti je treba, da je osnova za DDV na Hrvaškem in v Luksemburgu znatno višja od omejene osnove, njuni izračunani osnovi za DDV pa sta nadomeščeni z vrednostjo, ki ustreza 50 % BND posamezne države. To pomeni, da nobena sprememba odstotkov njihovih stopenj ne bi vplivala na višino njihovih prispevkov lastnih sredstev iz naslova DDV.

Razvoj kršitev v zvezi z lastnimi sredstvi iz naslova DDV v obdobju 2016–2022

Neskladnost z zakonodajo o lastnih sredstvih povzroča kršitve. Postopki za ugotavljanje kršitev v zvezi z lastnimi sredstvi iz naslova DDV so izjemno redki, večina nesoglasij pa se reši med ciklom preverjanja, ki omogoča popravke in prilagoditve v štirih letih. Komisija je med letoma 2016 in 2022 začela en postopek za ugotavljanje kršitev (okvir 2). Uvedba novega sistema do zdaj ni vplivala na kršitve. Zaradi uvedbe zamrznjene ponderirane povprečne stopnje in odprave večine nadomestil je izračun osnov za DDV precej lažji, število nesoglasij z državami članicami pa se lahko na podlagi tega zmanjša.

Čeprav so postopki za ugotavljanje kršitev razmeroma redki, so močna spodbuda za države članice, da ravnajo v skladu z zakonodajo o lastnih sredstvih, in so bistveni za verodostojnost sistema lastnih sredstev EU. Ti postopki zagotavljajo enako obravnavo držav članic in disciplino pri načinu pobiranja prihodkov.

Okvir 2: Postopki za ugotavljanje kršitev v teku

Komisija je v obdobju 2016–2022 začela en postopek za ugotavljanje kršitev v zvezi z lastnimi sredstvi iz naslova DDV (postopek mini ureditve „vse na enem mestu“ v Združenem Kraljestvu – kršitev 2020/2316). Mini ureditev „vse na enem mestu“ (mini VEM) je bil uveden 1. januarja 2015 in je bil razširjen, tako da je s 1. julijem 2021 postal ureditev „vse na enem mestu“ (VEM), ki zajema širši nabor dobav in še poenostavlja stvari, kot je opisano v okviru 1. Mini ureditev „vse na enem mestu“ za DDV je neobvezna ureditev, ki davčnim zavezancem omogoča, da DDV, ki ga je običajno treba plačati v več državah članicah, obračunajo samo v eni državi članici. Storitve, vključene v ureditev mini VEM, vključujejo čezmejne telekomunikacijske storitve, storitve televizijskega in radijskega oddajanja ter digitalne storitve. Država članica, v kateri se izvede plačilo, bi lahko zadržala 30 % DDV, plačanega v letih 2015 in 2016, ter 15 % v letih 2017 in 2018. Ta zadržani DDV bi bilo treba vključiti v osnovo za DDV za namene lastnih sredstev iz naslova DDV.

Nacionalni organi Združenega kraljestva v obdobju 2015–2018 zadržanih zneskov v ureditvi mini VEM niso šteli za DDV in jih zato niso upoštevali v svojih poročilih za izračun in plačilo lastnih sredstev iz naslova DDV. Združeno kraljestvo je po prejemu obrazloženega mnenja Komisije novembra 2023 zaprosilo za podaljšanje roka za odgovor in je tesno sodelovalo s Komisijo, da bi natančno določilo znesek še dolgovanih sredstev in rešilo zadevo. Po obsežnih razpravah je bil dosežen dogovor in Združeno kraljestvo je dalo na voljo znesek glavnice, ki je zapadel julija 2024 (4,016 milijona GBP). Dolgovani znesek obresti (3,05 milijona GBP) je bil vključen v septembrski račun Združenega kraljestva in Komisija bo lahko uradno zaključila zadevo, ko bo plačan zadnji obrok tega računa (prva polovica leta 2025).

2.4. Povratne informacije držav članic

Komisija je pri pripravi tega poročila državam članicam poslala vprašalnik (Priloga 8), da bi pridobila povratne informacije o njihovi oceni novega poenostavljenega sistema lastnih sredstev iz naslova DDV. Države članice so bile pozvane, naj ocenijo novi sistem, pri čemer naj upoštevajo značilnosti, ki jih najbolj/najmanj cenijo, in razmislijo o morebitnih prihrankih, ki bi jih novi sistem lahko prinesel (na primer glede delovne obremenitve, števila zaposlenih), ter po možnosti količinsko opredelijo te prihranke.

OCENJEVANJE NOVEGA SISTEMA

Na lestvici od 1 do 10 (pri čemer je 10 najvišja ocena) je 26 držav članic (ena država članica ni podala ocene) novemu sistemu v povprečju dodelilo oceno 8,9. Če ocene prikažemo v preglednici s petimi kategorijami (preglednica 11), ugotovimo, da je večina (15) od 26 držav članic, ki so se odzvale, poročala, da so „zelo zadovoljne“ z novim sistemom, 11 držav članic pa je poročalo, da so „zadovoljne“, od katerih sta le dve novemu sistemu dali oceno 7. Države članice so poudarile različne vidike, ki so bili glede na njihove ocene še posebej pozitivni. Izpostavile so krajši čas in manj človeških virov, potrebnih za pripravo letnega poročila o DDV in za sodelovanje pri ciklu inšpekcijskih pregledov, zlasti zaradi uporabe zamrznjene ponderirane povprečne stopnje in odprave nadomestil/popravkov. Prednosti so bile vidne tudi v manjši dovzetnosti za napake in na splošno manjšem upravnem bremenu.

Preglednica 11 – Ocenjevanje novega sistema

1–2	3–4	5–6	7–8	9–10
Zelo nezadovoljni	**Nezadovoljni**	**Ne eno ne drugo**	**Zadovoljni**	**Zelo zadovoljni**
0	0	0	11	15

Vir: odgovori držav članic na vprašalnik; ena država članica ni podala ocene.

Graf 4 – Ocena zadovoljstva z novim sistemom na lestvici od 1 do 10

Vir: odgovori držav članic na vprašalnik.

NAJVEČJE PREDNOSTI NOVEGA SISTEMA

Države članice so najbolj cenile, da je novi sistem enostavnejši za uporabo, saj so bila nadomestila in popravki odstranjeni (16 držav članic), in da letni izračun ponderirane povprečne stopnje ni več potreben (19 držav članic). Nekaj držav članic (7) je v različnem obsegu poudarilo tudi, da je poenostavljeni izračun zdaj veliko tesneje povezan z dejanskimi prihodki iz DDV. Nekatere so tudi navedle, da so bila za nekatere dele prejšnjih izračunov potrebna znatna sredstva, vendar je bil njihov učinek na lastna sredstva iz naslova DDV omejen. Ena država članica je bila tudi zelo zadovoljna, da novi sistem enakopravnejše konkurenčne pogoje med državami članicami, saj razlike, povezane z različnimi metodami in viri podatkov za izračun ponderirane povprečne stopnje in nadomestil, niso več relevantne. Države članice so pozitivno ocenile tudi splošne prihranke časa, zmanjšanje delovne obremenitve in upravnega bremena (vključenih je na primer manj nacionalnih organov ali drugih zunanjih ponudnikov virov podatkov), (pričakovane) pozitivne učinke na inšpekcijske preglede (zlasti zaradi ukinjenih popravkov/nadomestil) ter jasne in celovite predloge. Le ena država članica je pozvala, naj se metoda za izračun še poenostavi.

NAJVEČJE POMANJKLJIVOSTI NOVEGA SISTEMA

Čeprav je bil novi sistem sprejet pozitivno, je nekaj držav članic izrazilo, da ga je mogoče še izboljšati. Pet držav članic je na primer poudarilo, da uporaba zamrznjene ponderirane povprečne stopnje morda ne odraža sprememb v nacionalni zakonodaji o DDV, zlasti sprememb stopenj DDV, kar bi lahko omejilo točnost. Tri države članice so omenile breme pridržkov, povezanih s starim sistemom, tri države so izrazile negotovost glede novih morebitnih prihodnjih izračunov ponderirane povprečne stopnje, ena država članica je navedla zapletene izračune za obstoječe popravke z omejenim finančnim vplivom, sedem držav članic pa je navedlo, da je treba zaradi študije o vrzeli pri pobiranju DDV še naprej izračunavati stopnjo. Trinajst držav članic ni poročalo o kakršnih koli pomanjkljivostih novega sistema lastnih sredstev iz naslova DDV.

VPLIV NOVEGA SISTEMA NA SREDSTVA

Kar zadeva vpliv novega sistema na prihranke (na primer zmanjšanje števila zaposlenih, delovne obremenitve, stroški), je 21 držav članic podalo jasno pozitiven, vendar večinoma splošen odgovor. Na splošno so potrdili znatno zmanjšanje delovne obremenitve pri pripravi poročila o DDV (z več mesecev na le nekaj dni) in poudarili prihranek časa v zvezi s prejšnjimi popravki/nadomestili, izračunom ponderirane povprečne stopnje in uporabo zunanjih ponudnikov podatkov.

Prihranke, ki jih je omogočila reforma sistema pri pripravi poročil o DDV ter pripravi inšpekcijskih pregledov in sodelovanju pri njih, je količinsko opredelilo 14 držav članic. Iz odgovorov je razvidnih več različnih prihrankov in uporabljenih načinov izračunavanja. Poročale so na primer o prihrankih od 0,2 do 0,3 ekvivalenta polnega delovnega časa do 90-odstotnega prihranka pri delovni obremenitvi v primerjavi z viri, dodeljenimi staremu sistemu.

2.5. Zaključek

Analiza kaže, da je poenostavitev sistema lastnih sredstev iz naslova DDV na splošno dosegla svoje cilje zmanjšanja upravnega bremena za države članice in Komisijo.

Z ukinitvijo nekaterih popravkov in nadomestil se je zmanjšala zapletenost izračunov, ne da bi to bistveno vplivalo na vrednost osnove za DDV, na podlagi katere se pobirajo lastna sredstva. Učinek ukinjenih popravkov ni večji od 0,1 % neto prihodkov, ukinjena nadomestila pa ne predstavljajo več kot 0,6 % skupne osnove za DDV. Vrednost neomejene osnove za DDV se sčasoma še naprej povečuje, pri čemer imajo v zadnjih letih pomembno vlogo makroekonomski dejavniki, povezani s pandemijo COVID-19.

Hkrati novi sistem lastnih sredstev iz naslova DDV ni vplival na pobiranje lastnih sredstev iz naslova DDV, saj se pravila o napovedovanju, izračunu salda in pobiranju ob uvedbi poenostavitve niso spremenila[24].

Število pridržkov se je sčasoma nekoliko zmanjšalo, saj je bila večina nadomestil in popravkov ukinjena. Večina odprtih pridržkov se nanaša na postavke v prejšnjem sistemu, ki so bile ukinjene. Ko bodo ti pridržki obravnavani in rešeni med prihodnjimi inšpekcijskimi pregledi, se pričakuje, da se bo število odprtih pridržkov skupaj z upravnimi viri, potrebnimi za obravnavo teh pridržkov, za Komisijo in države članice znatno zmanjšalo.

Države članice so priznale pozitiven učinek reforme na upravno breme. Prezgodaj je še, da bi se lahko v celoti ocenili in količinsko opredelili upravni prihranki spremembe za Komisijo in države članice, vendar se zdi, da je novi sistem prinesel znatne koristi, hkrati pa zagotovil nadaljnjo učinkovitost sistema lastnih sredstev iz naslova DDV. Nekatere države članice so izrazile zaskrbljenost, da uporaba zamrznjen ponderirane povprečne stopnje iz leta 2016 morda ne odraža znatnih sprememb nacionalnih stopenj DDV, zaradi česar je točnost osnove za DDV manjša.

Zamrznitev stopnje na ravni iz leta 2016 bi lahko povzročila negativne finančne spodbude v smislu, da bi se lahko z vsakim naknadnim znižanjem stopnje (ali omejevanjem osnove ali premikom razreda transakcij v nižji razred DDV) zmanjšal prispevek države članice v proračun EU.

Vprašanje ustreznosti uporabe ponderirane povprečne stopnje za leto 2016 bo ocenjeno v naslednjem poglavju.

[24] Opozoriti je treba, da revizija uredbe o dajanju lastnih sredstev na razpolago iz leta 2021, s katero se je odložilo plačilo razlik in omejil učinek zamudnih obresti, ni bila povezana z analizirano poenostavitvijo.

3. Razvoj ponderirane povprečne stopnje od leta 2016

3.1. Razvoj ponderirane povprečne stopnje: 2016–2020

Med letoma 2016 in 2020 je ponderirana povprečna stopnja za večino držav članic ostala stabilna. Le v Nemčiji, Grčiji in na Hrvaškem so bile zabeležene spremembe za več kot 1 odstotno točko v primerjavi s stopnjo leta 2016, pri čemer so bile stopnje leta 2019 ali 2020 nižje kot leta 2016, predvsem zaradi odzivov na pandemijo COVID-19.

Na splošno so se ponderirane povprečne stopnje držav članic spreminjale zaradi sprememb skupnih stopenj DDV ali uporabe različnih kategorij DDV za nekatere izdelke. V Nemčiji in na Irskem so bile določene nižje znižane in splošne stopnje DDV, v Avstriji pa je bila uvedena nova znižana stopnja. V številnih državah so se za posebne kategorije izdelkov uporabljale tudi znižane ali močno znižane stopnje[25]. Znižanja so na primer veljala za restavracije in hotele v Avstriji, Belgiji, Bolgariji, na Češkem, v Nemčiji, Grčiji, na Hrvaškem, Madžarskem, Irskem in v Litvi. Za sektor potniškega prevoza je veljala znižana stopnja DDV na Češkem in v Grčiji. Poleg tega so bile stopnje DDV znižane za knjige in časopise v Avstriji, Bolgariji, Latviji, Sloveniji in na Slovaškem.

V sektorju rekreacije in kulture, ki zajema kinematografe, gledališča in koncerte, se je DDV znižal v številnih državah članicah, vključno z Bolgarijo, Nemčijo, Grčijo, Francijo, Češko, Estonijo, Hrvaško, Madžarsko, Irsko, Italijo, Luksemburgom, Malto, Nizozemsko, Poljsko, Romunijo in Slovenijo. Nasprotno je bilo zvišanje ponderirane povprečne stopnje na Nizozemskem v letu 2019 posledica zvišanja znižane stopnje DDV. Danska uporablja samo eno stopnjo DDV brez sprememb svoje ponderirane povprečne stopnje[26].

Graf 5 – Absolutna sprememba ponderirane povprečne stopnje v obdobju 2019–2020 v primerjavi z letom 2016 (v odstotnih točkah)

[25] Močno znižana stopnja je nižja od najnižje 5-odstotne stopnje in se lahko uporablja za omejen seznam blaga in storitev (člen 98(2) direktive o DDV).
[26] V Prilogi 12 je predstavljen razvoj ponderiranih povprečnih stopenj v državah članicah v obdobju 2016–2020.

Vir: poročila držav članic o DDV za proračunska leta 2016, 2019 in 2020.

Okvir 3: Spremembe zakonodaje o DDV, ki bi lahko vplivale na ponderirano povprečno stopnjo

Komisija je aprila 2016 izdala akcijski načrt za DDV Vzpostavitev enotnega območja DDV v EU: čas za odločitev[27]. Ta akcijski načrt določa pristop k oblikovanju enotnega območja DDV v EU. V zvezi s tem je bila direktiva o DDV od leta 2016 večkrat spremenjena (sprejetih je bilo 16 direktiv, ki jo spreminjajo – Priloga 10). Pričakuje se, da bodo te spremembe sčasoma imele učinek in bodo v prihodnjih letih še naprej bistveno vplivale na delovanje sistema DDV in notranjega trga.

Direktiva Sveta (EU) 2022/542 z dne 5. aprila 2022 o spremembi direktiv 2006/112/ES in (EU) 2020/285 glede stopenj davka na dodano vrednost omogoča ohranitev preferencialnih stopenj za izdelke, za katere so v nekaterih državah članicah že obstajala odstopanja, kar drugim državam članicam omogoča dostop do teh odstopanj, uvedbo stopenj, nižjih od 5 % (ki so bile pred spremembo prepovedane), in možnost uporabe nižjih stopenj za več izdelkov. Te spremembe lahko vplivajo na večletno ponderirano povprečno stopnjo, ki je trenutno določena na ravneh iz leta 2016.

Nazadnje, na ustreznost večletne ponderirane povprečne stopnje, zlasti za leti 2020 in 2021, bi lahko vplivali tudi direktivi[28], sprejeti glede začasnih ukrepov v zvezi z davkom na dodano vrednost, ki se uporabljajo za cepiva proti COVID-19 ter *in vitro* diagnostične medicinske pripomočke v odziv na pandemijo COVID-19, ter glede začasnih oprostitev pri uvozu in nekaterih dobavah v odziv na pandemijo COVID-19.

3.2. Razvoj ponderirane povprečne stopnje: ocena za obdobje 2021–2024

Od leta 2021 državam članicam ni več treba izračunavati ponderiranih povprečnih stopenj za lastna sredstva iz naslova DDV. Zato so v tem oddelku ocenjene stopnje za obdobje 2021–2024, da se oceni ustreznost uporabe stopnje iz leta 2016, uporabljene v tem obdobju. Komisija je ponderirano povprečno stopnjo po letu 2020 ocenila z uporabo poenostavljene metode izračuna v primerjavi z dejanskimi izračuni ponderirane povprečne stopnje držav članic. Pri tej metodi se uporabljajo samo podatki o potrošnji zasebnih gospodinjstev (okvir 4).

[27] Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru o akcijskem načrtu za DDV Vzpostavitev enotnega območja DDV v EU: čas za odločitev (COM(2016) 148 final).
[28] Direktiva Sveta (EU) 2020/2020 z dne 7. decembra 2020 o spremembi Direktive 2006/112/ES glede začasnih ukrepov v zvezi z davkom na dodano vrednost, ki se uporabljajo za cepiva proti COVID-19 ter in vitro diagnostične medicinske pripomočke za COVID-19 v odziv na pandemijo COVID-19;
Direktiva Sveta (EU) 2021/1159 z dne 13. julija 2021 o spremembi Direktive 2006/112/ES glede začasnih oprostitev pri uvozu in nekaterih dobavah v odziv na pandemijo COVID-19.

Okvir 4: Obrazložitev poenostavljene metode za ponderirano povprečno stopnjo

Do leta 2020 je bilo za izračun ponderirane povprečne stopnje, kot so ga opravile države članice, potrebnih veliko podrobnih informacij, na primer o različnih kategorijah odhodkov, njihovih stopnjah DDV ali oproščenih podkategorijah. Večina teh informacij ni takoj na voljo brez podrobnih preiskav in izračunov držav članic. Glavni dejavnik ponderirane povprečne stopnje, ki predstavlja približno 60–80 % odhodkov držav članic, obdavčenih z DDV, je potrošnja zasebnih gospodinjstev. Podatki o zasebni potrošnji gospodinjstev, ki so del nacionalnih računovodskih izkazov držav članic, so javno dostopni pri Eurostatu. Poenostavljena ponderirana povprečna stopnja temelji na ocenah na podlagi teh podatkov o gospodinjstvih, vendar ne vključuje izračunov drugih kategorij, kot so državni nakupi, bruto investicije v osnovna sredstva in vmesna potrošnja podjetij (za podatke o potrošnji po državah članicah glej Prilogo 14).
Pri poenostavljeni ponderirani povprečni stopnji (S-WAR) se uporabi stopnja rasti ponderirane povprečne stopnje, ki temelji na podatkih o potrošnji gospodinjstev, t. i. ponderirana povprečna stopnja za gospodinjstva (HH-WAR) leta N, pri čemer se kot osnova (referenčno leto) uporabi leto B, za dejansko ponderirano povprečno stopnjo referenčnega leta:

$$S\text{-}WAR_N = WAR_B \times \frac{HH - WAR_N}{HH - WAR_B}$$

Ponderirano povprečno stopnjo za gospodinjstva (HH-WAR) izračuna Skupno raziskovalno središče Evropske komisije (JRC). Podroben opis metodologije je v Prilogi 15.

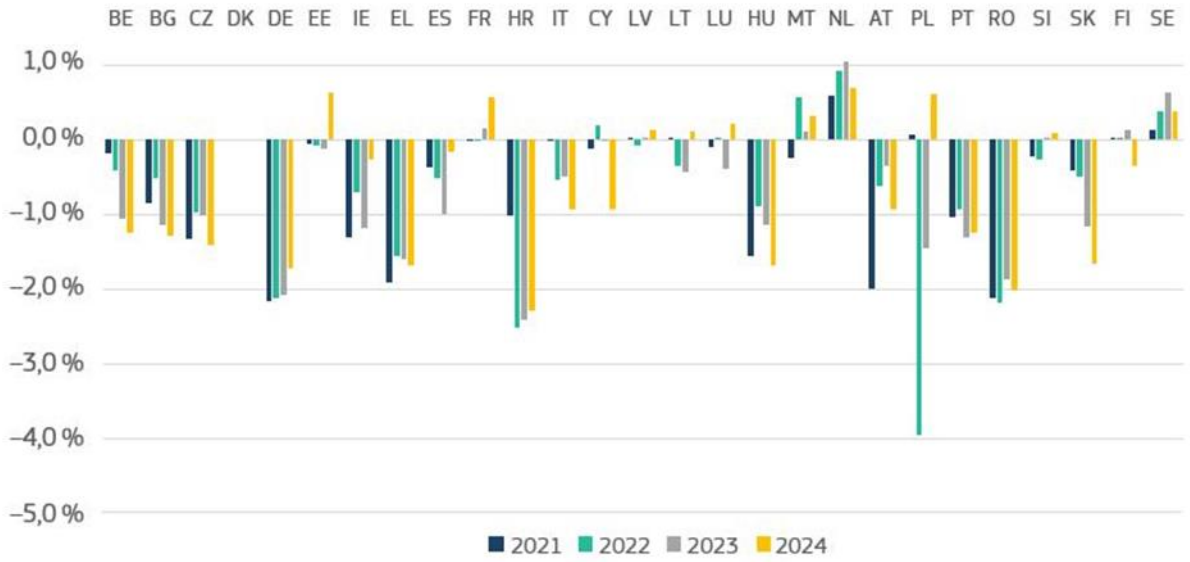
V Prilogi 13 je predstavljena primerjava med poenostavljeno ponderirano povprečno stopnjo za leto 2020 in dejanskimi stopnjami.

Glede na te ocene je poenostavljena ponderirana povprečna stopnja med letoma 2021 in 2024 v državah članicah ostala razmeroma blizu dejanski ponderirani povprečni stopnji iz leta 2016. V 13 od 27 držav članic se poenostavljena ponderirana povprečna stopnja v vseh opazovanih letih (2021–2024) ni spremenila za več kot 1 odstotno točko glede na stopnjo iz leta 2016. Znatne spremembe ponderirane povprečne stopnje, večje od 2 odstotnih točk, so bile opažene le v nekaj državah: v Nemčiji, na Hrvaškem in Poljskem ter v Romuniji.

Na splošno je mogoče spremembe poenostavljene ponderirane povprečne stopnje v opazovanem časovnem obdobju pripisati spremembam vzorcev potrošnje in stopenj DDV. Pogosto se je stopnja DDV znižala za električno energijo, plin ali goriva kot odziv na pomanjkanje oskrbe z energijo in s tem povezana zvišanja cen po napadu Rusije na Ukrajino. Taka znižanja so bila opažena v Belgiji, Bolgariji, Španiji, na Hrvaškem, Irskem, v Italiji, na Poljskem in Portugalskem. Nižje stopnje za živila, kot sta sadje in zelenjava, so tudi prispevale k spremembam v Španiji, na Hrvaškem, v Italiji in na Poljskem. V nekaterih državah, vključno z Belgijo, Nemčijo, Romunijo in Irsko, so bile razveljavljene začasno znižane stopnje DDV, uvedene med pandemijo COVID-19, zaradi česar so se njihove ponderirane povprečne stopnje zvišale. V nekaterih državah, kot je Poljska, so bile odpravljene tudi znižane stopnje DDV za električno energijo, plin in goriva, kar pojasnjuje zvišanje ponderirane povprečne stopnje v letih 2023 in 2024.

Kar zadeva spremembe nacionalnih stopenj DDV, je v Prilogi 11 na voljo pregled stopenj DDV, ki so se uporabljale v vsaki državi članici v obdobju 2016–2023.

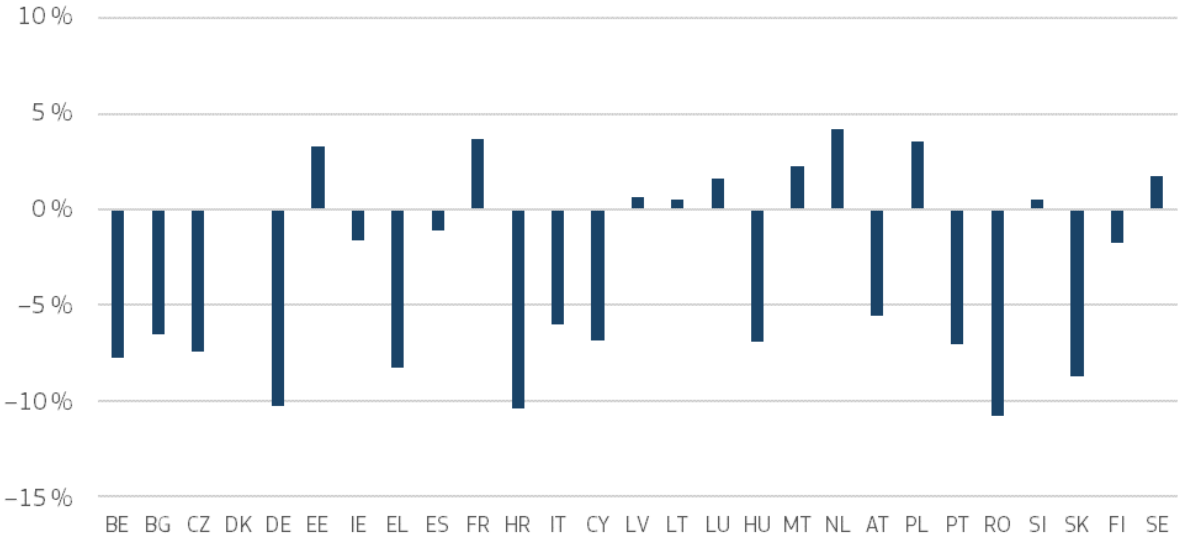
Graf 6 – Absolutna sprememba poenostavljenih ponderiranih povprečnih stopenj med letoma 2021 in 2024 v primerjavi s ponderirano povprečno stopnjo za leto 2016 (v odstotnih točkah)

Vir: lastni izračuni.

Pričakuje se, da bo večina ukrepov na področju DDV, ki so jih države članice sprejele za upoštevanje gospodarskih učinkov pandemije COVID-19, v letu 2024 odpravljena. To pomeni, da bi morala biti ob primerjavi ponderirane povprečne stopnje za leto 2016 in poenostavljene stopnje iz leta 2024 jasno, da je stopnja iz leta 2016 po pandemiji ustrezna. V večini držav je bila ponderirana povprečna stopnja v letu 2024 nižja od stopnje iz leta 2016, pri čemer se je v številnih državah znižala za od 5 % do 10 %. Največja znižanja so bila v Nemčiji, na Hrvaškem in v Romuniji, in sicer za približno 10 %.

Graf 7 – Relativna sprememba poenostavljene ponderirane povprečne stopnje iz leta 2024 v primerjavi s ponderirano povprečno stopnjo za leto 2016 (v %)

Vir: lastni izračuni.

3.3. Zaključek analize ponderirane povprečne stopnje

Nazadnje, analiza ocene poenostavljene ponderirane povprečne stopnje kaže, da je bila uporaba ponderirane povprečne stopnje iz leta 2016 za obdobje 2021–2024 ustrezna za večino držav članic. Ocene kažejo, da je število držav, v katerih bi bila ponderirana povprečna stopnja sicer precej drugačna (nad 10 %), zelo majhno.

Na obravnavano obdobje je vplivalo več dogodkov, ki bi lahko vplivali na veljavne stopnje DDV in posledično na lastna sredstva iz naslova DDV. Zaradi začasnih sprememb stopenj DDV, povezanih z ukrepi zaradi COVID-19, in večje prožnosti pri določanju stopenj DDV v skladu z Direktivo Sveta (EU) 2022/542 je težko ločeno oceniti učinek uporabe fiksne stopnje iz leta 2016. Vendar analiza kaže, da je imela ukinitev letnega izračuna ponderirane povprečne stopnje omejen učinek na pravično porazdelitev prispevka DDV v proračun EU, hkrati pa se je znatno zmanjšalo upravno breme za Komisijo in države članice.

4. Zaključek

V tem poročilu je ocenjeno delovanje lastnih sredstev iz naslova DDV po spremembah, uvedenih z Uredbo Sveta (EU, Euratom) 2021/769, zlasti ustreznost zamrznjene večletne ponderirane povprečne stopnje.

Kot je opisano v poglavju 2, ukinitev večine nadomestil in popravkov ni bistveno vplivala na znesek osnove za lastna sredstva iz naslova DDV, medtem ko se je število odprtih pridržkov zmanjšalo. Skupaj s poenostavljeno metodo izračuna lastnih sredstev iz naslova DDV z zamrznjeno ponderirano povprečno stopnjo iz leta 2016 se je upravno breme za države članice in Komisijo znatno zmanjšalo.

Trenutno tri države članice zaradi odprtih pridržkov uporabljajo začasno stopnjo za leto 2016: Nemčija, Hrvaška in Luksemburg (v Prilogi 9 je prikazana ponderirana povprečna stopnja za vsako državo članico).

Kar zadeva ustreznost zamrznjene stopnje, je iz poglavja 3 razvidno, da je ocenjeni učinek uporabe stopnje iz leta 2016 v obdobju 2021–2024 povzročil odstopanja od dejanske stopnje za več kot 1 odstotno točko le pri majhnem številu držav članic. Na splošno so se ocenjena odstopanja v letu 2024 zmanjšala, in sicer zaradi prilagoditev za preprečevanje gospodarskih učinkov pandemije COVID-19. Ta odstopanja od ocenjene stopnje v letu 2024 se gibljejo od +4 % do –11 %.

V Prilogi 11 je na voljo pregled stopenj DDV, ki so se uporabljale v vsaki državi članici v obdobju 2016–2023.

Priloga

Priloga 1 Zbirna razpredelnica poročila

Lastna sredstva iz naslova DDV v skladu z Uredbo Sveta št. 1553/89

Oznaka			Negativna	Pozitivna
	Prihodki			
R.1	Prihodki			
R.2	Globe in obresti			
R.3	Stroški izterjave			
R.4	Mala obdavčena podjetja (–)			
R.5.1	Drugi popravki (+)			
R.5.2	Drugi popravki (–)			
R.6	Progresivna davčna olajšava			
R.7.1	Kmetje pavšalisti (+)			
R.7.2	Kmetje pavšalisti (–)			
R.8	Neto prihodki			
W	Ponderirana povprečna stopnja (%)			
IB	Vmesna osnova			
	Nadomestilo do osnove			
SE.1	Mala oproščena podjetja (+)			
E.2	Mala oproščena podjetja (–)			
	Priloga X, del A, k Direktivi 2006/112/ES			
XA.1	Zobni tehniki			
XA.2	Javna radio in televizija			
XA.3	Obstoječe stavbe in stavbna zemljišča			
XA.4	Potovalne agencije (zunaj EU)			
XA.T	Priloga X, del A, skupaj			
	Priloga X, del B, k Direktivi 2006/112/ES			
XB.1	Vstopnine za športne prireditve			
XB.2	Svobodni poklici			
XB.3	Javne telekomunikacije			
XB.4	Upepelitev in pogrebne storitve			
XB.5	Slepe osebe			
XB.6	Spominske slovesnosti žrtvam vojne			
XB.7	Zasebne bolnišnice			
XB.8	Javna oskrba z vodo			
XB.9	Nove stavbe in stavbna zemljišča			
XB.10	Potniški prevoz (notranji del prevoza)			

Oznaka			Negativna	Pozitivna
XB.11	Letala			
XB.12	Vojne ladje			
XB.13	Potovalne agencije (v EU)			
XB.T	Priloga X, del B, skupaj			
	Omejene pravice odbitka			
RD.C	Avtomobili			
RD.E	Odhodki za avtomobile			
	Druga nadomestila			
OC.1	Druga nadomestila			
OC.2	Druga nadomestila			
OC.3	Druga nadomestila			
OC.4	Druga nadomestila			
OC.5	Druga nadomestila			
OC.6	Druga nadomestila			
OC.7	Druga nadomestila			
C.T	SKUPAJ nadomestila			
Končna osnova za DDV				

Vir: Evropska komisija.

Priloga 2 Zbirna razpredelnica poročila

Lastna sredstva iz naslova DDV v skladu z Uredbo Sveta št. 1553/89, kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta 2021/769

Oznaka	Opis	Uporabljena valuta:
R1	Prihodki	
R1.1	Kateri koli znesek DDV, ki ni evidentiran med prihodki (+)	
R1.2	Kateri koli znesek, nepovezan z DDV, ki je evidentiran med prihodki (–)	
NR	Neto prihodki	R1 + R1.1 – R1.2
A	Popravek, člen 3(2)[29], točka(a), Ozemeljska uporaba _____ __(+)	
B	Popravek, člen 3(2)[30], točka (b), Ozemeljska uporaba _____(+–)	
C_1	Popravek, člen 3(2), točka (c), Kršitev 1 _____(+)	
C_2	Popravek, člen 3(2), točka (c), Kršitev 2 _____(+)	
…	……	
C_n	Popravek, člen 3 (2), točka (c), Kršitev n _____(+)	
TC	Skupaj popravki	A + ali – B + C_1…C_n
CNR	Popravljeni neto prihodki	NR + ali – TC
WAR	Večletna ponderirana povprečna stopnja (v %)[31]	nn.nnnn%
FB	Končna neomejena osnova za DDV ALI osnova	CNR/WAR

Vir: Evropska komisija.

[29] Ozemlja iz člena 6 so gora Atos, Kanarski otoki, francoska ozemlja iz člena 349 in člena 355(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije (Gvadelup, Francoska Gvajana, Martinik, Reunion, Sveti Bartolomej, Sveti Martin), Alandski otoki, Kanalski otoki, Campione d'Italia, italijanski del Luganskega jezera, otok Helgoland, ozemlje Büsingen, Ceuta, Melilla in Livigno.

[30] Ozemlja iz člena 7 so Kneževina Monako, Otok Man in suvereni coni Akrotiri in Dhekelia Združenega kraljestva.

[31] Dokončna ali predhodna ponderirana povprečna stopnja iz leta 2016, izražena na štiri decimalna mesta natančno, iz sistema lastnih sredstev na podlagi DDV pred letom 2021.

Priloga 3 Opis nadomestil in popravkov

Naziv	Opis	Namen	Pravni vir
R.2 Globe in obresti	Odprava elementov, ki niso DDV, vendar so knjiženi skupaj z DDV.	Osnovo za lastna sredstva iz naslova DDV bi moral predstavljati samo pobrani DDV.	Člen 2(1) nekdanje Uredbe Sveta št. 1553/89 in člen 2 direktive o DDV
R.3 Stroški izterjave			
R.4 Mala obdavčena podjetja	Izključitev takih malih podjetij s prometom, manjšim od 10 000 EUR.	Države članice imajo možnost, da ta podjetja izključijo v primerih, ko naletijo na težave pri uporabi splošne ureditve DDV.	Člen 2(3) nekdanje Uredbe Sveta št. 1553/89 in Naslov XXI, poglavje 1, oddelek 1, direktive o DDV
R.5.1 in R.5.2 Drugi popravki	Popravek za druge elemente, ki pozitivno ali negativno vplivajo na R.1 „Zbrani prihodki“.	Osnovo za lastna sredstva iz naslova DDV bi moral predstavljati samo pobrani DDV. S popravki se odštejejo elementi, ki niso povezani z DDV, in dodajo elementi, povezani z DDV, ki so evidentirani drugje.	Člen 2(1) nekdanje Uredbe Sveta št. 1553/89 in člen 2 direktive o DDV
R.6 Progresivna davčna olajšava	Podjetja s prometom nad 10 000 EUR so lahko po drsni lestvici oproščena plačila dolgovanega DDV.	Zmanjšanje upravnega bremena za mala podjetja pri uporabi splošne ureditve DDV.	Člen 5(1) nekdanje Uredbe Sveta št. 1553/89 in Naslov XXI, poglavje 1, oddelek 1, direktive o DDV
R.7.1 in R.7.2 Kmetje pavšalisti	Ker nekateri kmetje svoje obveznosti v zvezi z DDV izvajajo različno, je treba učinek tega pretvoriti v pozitiven ali negativen učinek na R.1 „Zbrani prihodki“.	Zmanjšanje upravnega bremena za kmete pri uporabi splošne ureditve DDV.	Člen 5(2) nekdanje Uredbe Sveta št. 1553/89 in Naslov XXI, poglavje 2, direktive o DDV
SE.1 in SE.2 Mala oproščena podjetja	Vključitev takih malih podjetij s prometom nad 10 000 EUR, ki so oproščena in zato zanje ne veljajo splošne obveznosti DDV.	Vključitev oproščenih podjetij s prometom med 10 000 EUR in nacionalnimi pragi za oprostitev, kot da bi zanje veljale splošne obveznosti DDV.	Člen 6(1) nekdanje Uredbe Sveta št. 1553/89 in Naslov XXI, poglavje 1, oddelek 1, direktive o DDV
XA.1 Zobni tehniki	Izključitev prihodkov DDV, povezanih z nekaterimi dobavami, ki so vključene v R.1, vendar ne bi smele biti.	Izključitev dobav, ki so obdavčene v državi članici, vendar bi morale biti oproščene.	Člen 2(2), druga alinea, in člen 6(2), prva alinea, nekdanje Uredbe Sveta št. 1553/89, člen 370 in Priloga X, del A, k direktivi o DDV
XA.2 Javni radio in televizija			
XA.3 Obstoječe stavbe in stavbna zemljišča			
XA.4 Potovalne agencije (zunaj EU)			

Naziv	Opis	Namen	Pravni vir
XB.1 Vstopnine za športne prireditve	Vključitev prihodkov DDV, povezanih z nekaterimi dobavami, ki niso vključene v R.1, vendar bi morale biti.	Vrnitev DDV na dobave, ki so oproščene v državi članici, vendar bi morale biti obdavčene.	Člen 2(2), tretja alinea, in člen 6(2), druga alinea, nekdanje Uredbe Sveta št. 1553/89, člen 371 in Priloga X, del B, k direktivi o DDV
XB.2 Svobodni poklici			
XB.3 Javne telekomunikacije			
XB.4 Upepelitev in pogrebne storitve			
XB.5 Slepe osebe			
XB.6 Spominske slovesnosti žrtvam vojne			
XB.7 Zasebne bolnišnice			
XB.8 Javna oskrba z vodo			
XB.9 Nove stavbe in stavbna zemljišča			
XB.10 Potniški promet			
XB.11 Letala			
XB.12 Vojne ladje			
XB.13 Potovalne agencije			
RD.C Službeni avtomobili	To nadomestilo je za države članice neobvezno. Kadar je splošna pravica do odbitka omejena, je potrebno negativno nadomestilo, saj bi bili R.1 „Zbrani prihodki“ sicer previsoki v primerjavi z drugimi državami članicami, v katerih pravica do odbitka za te dobave ni omejena.	Prilagoditev postavke R.1 „Zbrani prihodki“, da se posnema položaj, v katerem za te dobave ne veljajo omejene pravice do odbitka.	Člen 6(4) nekdanje Uredbe Sveta št. 1553/89 in člen 176 direktive o DDV
RD.E Odhodki za službene avtomobile			
OC.1–OC.n Druga nadomestila	Značilni primeri „drugih nadomestil“ se nanašajo na kršitve, odstopanja od direktive o DDV, podobna kršitvam, ali nekatere vidike DDV v zvezi z ozemeljskimi posebnostmi držav članic.	Vrnitev DDV na dobave, ki niso predmet kršitve ali se obravnavajo na način, ki sicer odstopa od običajne obravnave DDV v drugih državah članicah.	Člen 2(1) nekdanje Uredbe Sveta št. 1553/89 in člen 2 direktive o DDV

Vir: Evropska komisija.

Priloga 4 Primerjava osnov za lastna sredstva iz naslova DDV za države članice z omejitvijo v letih 2020 in 2023

	2020			2023		
Država	**Pred omejitvijo**	**Po omejitvi**	**Razlika**	**Pred omejitvijo**	**Po omejitvi**	**Razlika**
	v mrd. EUR	**v mrd. EUR**	**%**	**v mrd. EUR**	**v mrd. EUR**	**%**
Hrvaška	33,212	24,518	–26 %	43,376	36,747	–15 %
Ciper	15,360	9,834	–36 %	19,320	13,391	–31 %
Luksemburg	30,402	21,357	–30 %	41,205	27,719	–33 %
Malta	9,183	5,784	–37 %	9,745	8,403	–14 %
Poljska	254,114	248,794	–2 %	359,996	351,380	–2 %
Portugalska	102,256	97,793	–4 %	n. r.	n. r.	n. r.
Slovenija	n. r.	n. r.	n. r.	31,842	31,759	0 %

Vir: Dokončno sprejetje (EU, Euratom) 2021/118 spremembe proračuna Evropske unije št. 9 za proračunsko leto 2020, Dokončno sprejetje (EU, Euratom) 2023/2750 spremembe proračuna Evropske unije št. 4 za proračunsko leto 2023.

Opomba: omejitev se ne uporablja za druge države članice, saj je njihova osnova za DDV nižja od 50 % njihovega BND.

Priloga 5 Razvoj osnov za DDV po državah članicah (v milijardah EUR)

Država članica	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Belgija	177	187	195	196	171	207	222
Bolgarija	22	24	26	29	29	34	40
Češka	70	81	87	92	89	99	118
Danska	105	110	115	118	114	148	141
Nemčija	1 300	1 357	1 407	1 457	1 432	1 500	1 702
Estonija	10	11	12	13	13	15	17
Irska	78	86	88	94	78	96	117
Grčija	70	70	74	79	69	74	89
Španija	495	508	564	564	500	578	659
Francija	989	1 057	1 104	1 113	1 043	1 209	1 314
Hrvaška	28	30	33	37	31	35	40
Italija	659	702	713	733	645	764	897
Ciper	12	14	16	16	16	16	19
Latvija	11	11	12	13	13	14	18
Litva	15	17	18	20	18	24	29
Luksemburg	27	27	28	30	30	35	40
Madžarska	44	48	54	60	57	60	70
Malta	7	7	8	9	8	7	9
Nizozemska	290	303	326	335	329	381	431
Avstrija	159	168	173	178	173	184	212
Poljska	171	224	242	252	238	276	315
Portugalska	91	99	104	113	103	106	127
Romunija	62	68	78	82	78	86	102
Slovenija	19	20	22	22	20	24	27
Slovaška	28	31	34	36	37	40	45
Finska	93	96	100	105	102	114	121
Švedska	201	205	206	208	219	230	234
Skupaj	5 231	5 565	5 839	6 006	5 654	6 355	7 154

Vir: poročila držav članic o DDV za proračunska leta 2016–2022.

Priloga 6 Razvoj saldov DDV (v milijonih EUR)*

Država članica	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Belgija	12,33	15,02	15,37	–8,42	–57,72	31,76	–13,23
Bolgarija	2,32	4,58	1,92	4,68	5,46	7,14	8,46
Češka	5,12	20,69	10,67	8,35	–4,18	9,59	20,28
Danska	4,54	2,63	–21,97	–9,11	25,42	71,18	4,42
Nemčija	–6,57	14,07	14,67	–3,28	106,98	104,48	268,70
Estonija	0,14	1,09	0,49	0,65	0,32	3,08	3,00
Irska	–9,95	0,84	17,06	2,03	–41,81	11,46	27,42
Grčija	–53,43	–12,05	–4,82	14,16	0,07	–42,82	41,17
Španija	67,71	–9,52	128,69	85,19	–73,72	78,88	160,69
Francija	58,70	98,94	111,62	57,41	27,59	253,03	322,78
Hrvaška	2,75	2,88	2,55	2,99	11,28	9,02	11,13
Italija	262,80	145,51	87,06	48,96	–15,63	230,68	580,28
Ciper	1,49	2,37	3,49	1,48	2,32	1,96	4,63
Latvija	1,82	1,54	2,94	3,15	3,25	1,39	6,44
Litva	1,13	0,71	2,26	3,08	0,74	10,26	17,26
Luksemburg	3,28	4,75	–8,57	–1,97	46,02	11,57	–8,04
Madžarska	–1,77	–1,54	8,47	11,37	13,65	11,04	26,90
Malta	0,81	1,38	–0,05	2,76	2,65	2,53	3,61
Nizozemska	17,27	–0,77	7,72	–1,04	17,14	136,32	48,76
Avstrija	5,24	–1,22	5,51	1,65	2,32	16,49	39,83
Poljska	–21,72	100,22	100,90	117,91	–12,60	79,52	58,82
Portugalska	9,11	6,14	9,15	11,63	2,66	1,80	20,91
Romunija	19,50	5,60	10,15	17,41	–6,63	29,37	69,54
Slovenija	1,37	2,74	3,68	0,78	–4,69	5,17	2,74
Slovaška	4,19	5,78	12,34	10,68	8,82	10,81	9,99
Finska	5,12	7,82	3,68	11,69	–0,13	7,16	114,83
Švedska	6,85	3,54	–0,01	7,86	8,13	15,35	7,57
Skupaj	400,15	423,73	524,96	402,03	67,72	1 108,22	1 858,89

Vir: letni računovodski izkazi EU in izračuni Evropske komisije.

* Pri izračunu salda se podatki vsako leto prilagodijo za zadnje razpoložljivo leto in za prejšnja leta.

Priloga 7 Pridržki po državah članicah

	Skupno število pridržkov dne 31. decembra 2023	Od tega pridržki za leti 2021 in 2022
Belgija	1	–
Bolgarija	–	–
Češka	–	–
Danska	7	–
Nemčija	8	–
Estonija	–	–
Irska	9	–
Grčija	5	2
Španija	–	–
Francija	2	–
Hrvaška	2	–
Italija	3	1
Ciper	–	–
Latvija	–	–
Litva	–	–
Luksemburg	5	–
Madžarska	–	–
Malta	–	–
Nizozemska	4	–
Avstrija	5	–
Poljska	–	–
Portugalska	–	–
Romunija	11	3
Slovenija	–	–
Slovaška	–	–
Finska	2	1
Švedska	1	–
Združeno kraljestvo	1	–
Skupaj	66	7

Vir: Evropska komisija.

Priloga 8 Vprašalnik za države članice

Vprašalnik za poročilo iz člena 13a Uredbe Sveta št. 1553/89 o dokončni enotni ureditvi zbiranja lastnih sredstev, pridobljenih iz davka na dodano vrednost.

1. Kako ste na lestvici od 1 do 10 (pri čemer je 10 najvišja ocena) zadovoljni z novim sistemom, uvedenim z Uredbo Sveta (EU, Euratom) 2021/769 z dne 30. aprila 2021, v primerjavi s starim sistemom, kar zadeva čas/vire, potrebne za pripravo letnega poročila ter pripravo inšpekcijskega pregleda in sodelovanje pri njem (celotni cikel)?

2. Katere značilnosti novega sistema lastnih sredstev iz naslova DDV najbolj cenite?

3. Katere značilnosti novega sistema lastnih sredstev iz naslova DDV najmanj cenite?

4. Ali je uvedba novega sistema privedla do zmanjšanja števila ljudi, delovne obremenitve, stroškov ali drugih virov?

5. Če ste na vprašanje 4 odgovorili pritrdilno, ali lahko količinsko opredelite prihranke, ki jih je omogočila reforma v zvezi s pripravo poročil ter pripravo inšpekcijskih pregledov in sodelovanjem pri njih (v smislu ekvivalenta polnega delovnega časa, delovne obremenitve, stroškov ali drugih ustreznih virov)?

Priloga 9 Odstotki ponderirane povprečne stopnje in status za leto 2016

Država članica	Ponderirana povprečna stopnja za leto 2016 (v %)	Število pridržkov	Status
Belgija	16,1119 %	–	Dokončni
Bolgarija	19,7258 %	–	Dokončni
Češka	18,9045 %	–	Dokončni
Danska	25,0000 %	–	Dokončni
Nemčija*	16,7396 %	1	Začasni
Estonija	19,2187 %	–	Dokončni
Irska*	16,2875 %	2	Začasni
Grčija	20,3585 %	–	Dokončni
Španija	14,5883 %	–	Dokončni
Francija	15,3663 %	–	Dokončni
Hrvaška*	22,0014 %	1	Začasni
Italija	15,5720 %	–	Dokončni
Ciper	13,6041 %	–	Dokončni
Latvija	19,7217 %	–	Dokončni
Litva	19,7924 %	–	Dokončni
Luksemburg	13,0210 %	3	Začasni
Madžarska	24,3450 %	–	Dokončni
Malta	13,5716 %	–	Dokončni
Nizozemska	16,4194 %	–	Dokončni
Avstrija	16,6805 %	–	Dokončni
Poljska	17,0229 %	–	Dokončni
Portugalska	17,7076 %	–	Dokončni
Romunija	18,6242 %	–	Dokončni
Slovenija	17,4687 %	–	Dokončni
Slovaška	19,1907 %	–	Dokončni
Finska	20,6655 %	–	Dokončni
Švedska	21,1007 %	–	Dokončni

Vir: poročila držav članic o DDV za proračunsko leto 2016.

* Podatki v tej prilogi so iz marca 2024. Po inšpekcijskih pregledih, opravljenih po marcu 2024, je odstotek za Irsko postal dokončen (novi odstotek je 16,2875). Poleg tega se je začasni odstotek za Nemčijo spremenil na 16,7453, za Hrvaško pa na 22,0578.

Priloga 10 Seznam direktiv Sveta o spremembah direktive o DDV od leta 2016

1. Direktiva Sveta (EU) 2016/856 z dne 25. maja 2016 o spremembi Direktive 2006/112/ES o skupnem sistemu davka na dodano vrednost v zvezi s trajanjem obveznosti spoštovanja najnižje splošne stopnje.
2. Direktiva Sveta (EU) 2016/1065 z dne 27. junija 2016 o spremembi Direktive 2006/112/ES glede obravnave kuponov.
3. Direktiva Sveta (EU) 2017/2455 z dne 5. decembra 2017 o spremembi Direktive 2006/112/ES in Direktive 2009/132/ES v zvezi z nekaterimi obveznostmi glede davka na dodano vrednost, ki veljajo za opravljanje storitev in prodajo blaga na daljavo.
4. Direktiva Sveta (EU) 2018/912 z dne 22. junija 2018 o spremembi Direktive 2006/112/ES o skupnem sistemu davka na dodano vrednost v zvezi z obveznostjo spoštovanja najnižje splošne stopnje.
5. Direktiva Sveta (EU) 2018/1695 z dne 6. novembra 2018 o spremembi Direktive 2006/112/ES o skupnem sistemu davka na dodano vrednost glede obdobja uporabe neobveznega mehanizma obrnjene davčne obveznosti za dobave določenega blaga in opravljanje določenih storitev, dovzetnih za goljufije, ter mehanizma za hiter odziv v primerih goljufij na področju DDV.
6. Direktiva Sveta (EU) 2018/1713 z dne 6. novembra 2018 o spremembi Direktive 2006/112/ES glede stopenj davka na dodano vrednost, ki se uporabljajo za knjige, časopise in periodične publikacije.
7. Direktiva Sveta (EU) 2018/1910 z dne 4. decembra 2018 o spremembi Direktive 2006/112/ES glede harmonizacije in poenostavitve nekaterih pravil v okviru sistema davka na dodano vrednost za obdavčevanje trgovine med državami članicami.
8. Direktiva Sveta (EU) 2019/475 z dne 18. februarja 2019 o spremembi direktiv 2006/112/ES in 2008/118/ES glede vključitve italijanske občine Campione d'Italia in italijanskih voda Luganskega jezera v carinsko območje Unije in v ozemeljsko uporabo Direktive 2008/118/ES.
9. Direktiva Sveta (EU) 2019/1995 z dne 21. novembra 2019 o spremembi Direktive 2006/112/ES glede določb v zvezi s prodajo blaga na daljavo in nekaterimi domačimi dobavami blaga.
10. Direktiva Sveta (EU) 2019/2235 z dne 16. decembra 2019 o spremembi Direktive 2006/112/ES o skupnem sistemu davka na dodano vrednost in Direktive 2008/118/ES o splošnem režimu za trošarino v zvezi z obrambnimi prizadevanji v okviru Unije.
11. Direktiva Sveta (EU) 2020/284 z dne 18. februarja 2020 o spremembi Direktive 2006/112/ES glede uvedbe nekaterih zahtev za ponudnike plačilnih storitev.
12. Direktiva Sveta (EU) 2020/1756 z dne 20. novembra 2020 o spremembi Direktive 2006/112/ES o skupnem sistemu davka na dodano vrednost glede identifikacije davčnih zavezancev na Severnem Irskem.
13. Direktiva Sveta (EU) 2020/2020 z dne 7. decembra 2020 o spremembi Direktive 2006/112/ES glede začasnih ukrepov v zvezi z davkom na dodano vrednost, ki se uporabljajo za cepiva proti

COVID-19 ter in vitro diagnostične medicinske pripomočke za COVID-19 v odziv na pandemijo COVID-19.

14. Direktiva Sveta (EU) 2021/1159 z dne 13. julija 2021 o spremembi Direktive 2006/112/ES glede začasnih oprostitev pri uvozu in nekaterih dobavah v odziv na pandemijo COVID-19.

15. Direktiva Sveta (EU) 2022/542 z dne 5. aprila 2022 o spremembi direktiv 2006/112/ES in (EU) 2020/285 glede stopenj davka na dodano vrednost.

16. Direktiva Sveta (EU) 2022/890 z dne 3. junija 2022 o spremembi Direktive 2006/112/ES glede podaljšanja obdobja uporabe neobveznega mehanizma obrnjene davčne obveznosti za dobave določenega blaga in opravljanje določenih storitev, dovzetnih za goljufije, ter mehanizma za hiter odziv v primerih goljufij na področju DDV.

Priloga 11 Stopnje DDV, ki se uporabljajo v državah članicah

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
BE	6 %, 12 %, 21 %	6 %, 12 %, 21 %	6 %, 12 %, 21 %	6 %, 12 %, 21 %	6 %, 12 %, 21 %	6 %, 12 %, 21 %	6 %, 12 %, 21 %	6 %, 12 %, 21 %
BG	9 %, 20 %	9 %, 20 %	9 %, 20 %	9 %, 20 %	9 %, 20 %	9 %, 20 %	9 %, 20 %	9 %, 20 %
CZ	10 %, 15 %, 21 %	10 %, 15 %, 21 %	10 %, 15 %, 21 %	10 %, 15 %, 21 %	10 %, 15 %, 21 %	10 %, 15 %, 21 %	10 %, 15 %, 21 %	10 %, 15 %, 21 %
DK	25 %	25 %	25 %	25 %	25 %	25 %	25 %	25 %
DE	7 %, 19 %	7 %, 19 %	7 %, 19 %	7 %, 19 %	7 %, 19 %	5/7 %, 16/19 %	7 %, 19 %	7 %, 19 %
EE	9 %, 20 %	9 %, 20 %	9 %, 20 %	9 %, 20 %	9 %, 20 %	9 %, 20 %	5 %, 9 %, 20 %	5 %, 9 %, 20 %
IE	4,8 %, 9 %, 13,5 %, 23 %	4,8 %, 9 %, 13,5 %, 23 %	4,8 %, 9 %, 13,5 %, 23 %	4,8 %, 9 %, 13,5 %, 23 %	4,8 %, 9 %, 13,5 %, 23/21 %	4,8 %, 9 %, 13,5 %, 21/23 %	4,8 %, 9 %, 13,5 %, 23 %	4,8 %, 9 %, 13,5 %, 23 %
EL	6 %, 13 %, 24 %	6 %, 13 %, 24 %	6 %, 13 %, 24 %	6 %, 13 %, 24 %	6 %, 13 %, 24 %	6 %, 13 %, 24 %	6 %, 13 %, 24 %	6 %, 13 %, 24 %
ES	4 %, 10 %, 21 %	4 %, 10 %, 21 %	4 %, 10 %, 21 %	4 %, 10 %, 21 %	4 %, 10 %, 21 %	4 %, 10 %, 21 %	4 %, 10 %, 21 %	4 %, 10 %, 21 %
FR	2,1 %, 5,5 %, 10 %, 20 %	2,1 %, 5,5 %, 10 %, 20 %	2,1 %, 5,5 %, 10 %, 20 %	2,1 %, 5,5 %, 10 %, 20 %	2,1 %, 5,5 %, 10 %, 20 %	2,1 %, 5,5 %, 10 %, 20 %	2,1 %, 5,5 %, 10 %, 20 %	2,1 %, 5,5 %, 10 %, 20 %
HR	5 %, 13 %, 25 %	5 %, 13 %, 25 %	5 %, 13 %, 25 %	5 %, 13 %, 25 %	5 %, 13 %, 25 %	5 %, 13 %, 25 %	5 %, 13 %, 25 %	5 %, 13 %, 25 %
IT	4 %, 5 %, 10 %, 22 %	4 %, 5 %, 10 %, 22 %	4 %, 5 %, 10 %, 22 %	4 %, 5 %, 10 %, 22 %	4 %, 5 %, 10 %, 22 %	4 %, 5 %, 10 %, 22 %	4 %, 5 %, 10 %, 22 %	4 %, 5 %, 10 %, 22 %
CY	5 %, 9 %, 19 %	5 %, 9 %, 19 %	5 %, 9 %, 19 %	5 %, 9 %, 19 %	5 %, 9 %, 19 %	5 %, 9 %, 19 %	5 %, 9 %, 19 %	3 %;5 %, 9 %, 19 %
LV	12 %, 21 %	12 %, 21 %	12 %, 21 %	5 %, 12 %, 21 %	5 %, 12 %, 21 %	5 %, 12 %, 21 %	5 %, 12 %, 21 %	5 %, 12 %, 21 %

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
LT	5 %, 9 %, 21 %	5 %, 9 %, 21 %	5 %, 9 %, 21 %	5 %, 9 %, 21 %	5 %, 9 %, 21 %	5 %, 9 %, 21 %	5 %, 9 %, 21 %	5 %, 9 %, 21 %
LU	3 %, 8 %, 14 %, 17 %	3 %, 8 %, 14 %, 17 %	3 %, 8 %, 14 %, 17 %	3 %, 8 %, 14 %, 17 %	3 %, 8 %, 14 %, 17 %	3 %, 8 %, 14 %, 17 %	3 %, 8 %, 14 %, 17 %	3 %, 7 %, 13 %, 16 %
HU	5 %, 18 %, 27 %	5 %, 18 %, 27 %	5 %, 18 %, 27 %	5 %, 18 %, 27 %	5 %, 18 %, 27 %	5 %, 18 %, 27 %	5 %, 18 %, 27 %	5 %, 18 %, 27 %
MT	5 %, 7 %, 18 %	5 %, 7 %, 18 %	5 %, 7 %, 18 %	5 %, 7 %, 18 %	5 %, 7 %, 18 %	5 %, 7 %, 18 %	5 %, 7 %, 18 %	5 %, 7 %, 18 %
NL	6 %, 21 %	6 %, 21 %	6 %, 21 %	9 %, 21 %	9 %, 21 %	9 %, 21 %	9 %, 21 %	9 %, 21 %
AT	10 %, 13 %, 20 %	10 %, 13 %, 20 %	10 %, 13 %, 20 %	10 %, 13 %, 20 %	5 %, 10 %, 13 %, 20 %	5 %, 10 %, 13 %, 20 %	10 %, 13 %, 20 %	10 %, 13 %, 20 %
PL	5 %, 18 %, 23 %	5 %, 18 %, 23 %	5 %, 18 %, 23 %	5 %, 18 %, 23 %	5 %, 18 %, 23 %	5 %, 18 %, 23 %	5 %, 18 %, 23 %	5 %, 18 %, 23 %
PT	6 %, 13 %, 23 %	6 %, 13 %, 23 %	6 %, 13 %, 23 %	6 %, 13 %, 23 %	6 %, 13 %, 23 %	6 %, 13 %, 23 %	6 %, 13 %, 23 %	6 %, 13 %, 23 %
RO	5 %, 9 %, 20 %	5 %, 9 %, 19 %	5 %, 9 %, 19 %	5 %, 9 %, 19 %	5 %, 9 %, 19 %	5 %, 9 %, 19 %	5 %, 9 %, 19 %	5 %, 9 %, 19 %
SI	9,5 %, 22 %	9,5 %, 22 %	9,5 %, 22 %	9,5 %, 22 %	5 %, 9,5 %, 22 %	5 %, 9,5 %, 22 %	5 %, 9,5 %, 22 %	5 %, 9,5 %, 22 %
SK	10 %, 20 %	10 %, 20 %	10 %, 20 %	10 %, 20 %	10 %, 20 %	10 %, 20 %	10 %, 20 %	10 %, 20 %
FI	10 %, 14 %, 24 %	10 %, 14 %, 24 %	10 %, 14 %, 24 %	10 %, 14 %, 24 %	10 %, 14 %, 24 %	10 %, 14 %, 24 %	10 %, 14 %, 24 %	10 %, 14 %, 24 %
SE	6 %, 12 %, 25 %	6 %, 12 %, 25 %	6 %, 12 %, 25 %	6 %, 12 %, 25 %	6 %, 12 %, 25 %	6 %, 12 %, 25 %	6 %, 12 %, 25 %	6 %, 12 %, 25 %

Vir: podatkovna zbirka Davki v Evropi, predhodno objavljen seznam stopenj DDV, javno dostopne informacije.

Priloga 12 Ponderirane povprečne stopnje v državah članicah, 2016–2020, v %

Država članica	2016	2017	2018	2019	2020
Belgija	16,1119	16,0177	15,9033	16,0603	15,9622
Bolgarija	19,7258	19,7290	19,7185	19,7149	19,5845
Češka	18,9045	18,8680	18,8187	18,7778	18,4913
Danska	25,0000	25,0000	25,0000	25,0000	25,0000
Nemčija	16,7396	16,7185	16,7355	16,7636	15,4041
Estonija	19,2187	19,2257	19,1851	19,1873	19,1596
Irska	16,2875	16,3228	16,5002	16,5307	16,3979
Grčija	20,3585	20,6506	20,6097	19,9687	18,4146
Španija	14,5883	14,4696	14,3250	14,6177	14,5594
Francija	15,3663	15,2702	15,2840	15,4303	15,379
Hrvaška	22,0014	21,4101	21,5697	20,3610	21,0095
Italija	15,5720	15,4768	15,4872	15,5858	15,5942
Ciper	13,6041	13,2560	12,5966	12,7172	13,5437
Latvija	19,7217	19,8917	19,6934	19,7677	19,7213
Litva	19,7924	20,0566	19,8387	19,8857	19,8848
Luksemburg	13,0210	12,8644	13,4055	13,2147	12,931
Madžarska	24,3450	23,8176	22,9542	23,1810	22,8911
Malta	13,5716	13,6878	13,5302	13,5795	13,3496
Nizozemska	16,4194	16,4882	16,1383	16,9233	17,0848
Avstrija	16,6805	16,6223	16,8065	16,6780	15,892
Poljska	17,0229	16,9906	16,9136	17,0331	17,1593
Portugalska	17,7076	17,0838	17,0488	16,8203	16,942
Romunija	18,6242	16,9892	16,7183	16,8408	16,4777
Slovenija	17,4687	17,4037	17,2777	17,3087	17,2753
Slovaška	19,1907	19,2161	19,1329	18,9486	18,7725
Finska	20,6655	20,6719	20,6995	20,6476	20,6691
Švedska	21,1007	21,1800	21,2425	21,2911	21,2327

Vir: poročila držav članic o DDV za proračunska leta 2016–2020.

Priloga 13 Poenostavljena ponderirana povprečna stopnja za leto 2020 v primerjavi z dejansko ponderirano povprečno stopnjo za leto 2020

Za ponazoritev in preizkus točnosti poenostavljene ponderirane povprečne stopnje so v tej prilogi predstavljeni izračuni poenostavljene ponderirane povprečne stopnje za leto 2020, pri katerih je bila kot osnova uporabljena ponderirana povprečna stopnja iz leta 2019.

$$S\text{-}WAR_{2020} = WAR_{2019} \times \frac{HH\text{-}WAR_{2020}}{HH\text{-}WAR_{2019}}$$

Za preverjanje točnosti ocene je v preglednici predstavljena primerjava z dejansko ponderirano povprečno stopnjo za leto 2020, ki so jo sporočile države članice v svojih računovodskih izkazih in jo je preverila Komisija. V večini držav je poenostavljena ponderirana povprečna stopnja zelo podobna dejanski ponderirani povprečni stopnji, pri čemer je razlika med njima manj kot 0,2 odstotne točke. Pri ponderiranju z osnovo za DDV zadevne države se poenostavljena ponderirana povprečna stopnja od dejanske ponderirane povprečne stopnje za leto 2020 v povprečju razlikuje le za 0,10 odstotne točke.

Če bi se namesto celotnega izračuna ponderirane povprečne stopnje uporabila ta poenostavljena metoda, bi bil finančni vpliv minimalen. Skupni prispevki držav članic bi se v letu 2020 znižali le za 14,9 milijona EUR. Za večino držav članic bi bili prispevki zaradi mehanizma omejevanja nižji ali nespremenjeni.

Država članica	**Poenostavljena ponderirana povprečna stopnja za leto 2020**	**Dejanska ponderirana povprečna stopnja za leto 2020**	**Razlika** (v odstotnih točkah)	**Učinek uporabe poenostavljene ponderirane povprečne stopnje na lastna sredstva** (v milijonih EUR)	**Relativni učinek na lastna sredstva**
Belgija	16,08 %	15,96 %	0,12 %	3,8	0,7 %
Bolgarija	19,70 %	19,58 %	0,12 %	0,0	0,0 %
Češka	18,54 %	18,49 %	0,05 %	0,7	0,3 %
Danska	25,00 %	25,00 %	0,00 %	0,0	0,0 %
Nemčija*	*16,66 %*	*15,40 %*	*1,25 %*	*321,9*	*7,5 %*
Estonija	19,19 %	19,16 %	0,03 %	0,1	0,1 %
Irska	16,49 %	16,40 %	0,09 %	1,3	0,5 %
Grčija	17,09 %	18,41 %	–1,32 %	–16,0	–7,7 %
Španija	14,59 %	14,56 %	0,03 %	3,1	0,2 %
Francija	15,42 %	15,38 %	0,05 %	9,2	0,3 %
Hrvaška	19,48 %	21,01 %	–1,53 %	0,0	0,0 %

Država članica	Poenostavljena ponderirana povprečna stopnja za leto 2020	Dejanska ponderirana povprečna stopnja za leto 2020	Razlika (v odstotnih točkah)	Učinek uporabe poenostavljene ponderirane povprečne stopnje na lastna sredstva (v milijonih EUR)	Relativni učinek na lastna sredstva
Italija	15,58 %	15,59 %	–0,01 %	–1,2	–0,1 %
Ciper	12,72 %	13,54 %	–0,82 %	0,0	0,0 %
Latvija	19,79 %	19,72 %	0,06 %	0,1	0,3 %
Litva	19,91 %	19,88 %	0,02 %	0,1	0,1 %
Luksemburg	13,36 %	12,93 %	0,42 %	0,0	0,0 %
Madžarska	22,73 %	22,89 %	–0,16 %	–1,2	–0,7 %
Malta	13,52 %	13,35 %	0,17 %	0,0	0,0 %
Nizozemska	16,94 %	17,08 %	–0,15 %	–8,5	–0,9 %
Avstrija	16,66 %	15,89 %	0,77 %	24,1	4,7 %
Poljska	17,05 %	17,16 %	–0,11 %	–4,5	–0,6 %
Portugalska	16,79 %	16,94 %	–0,15 %	0,0	0,0 %
Romunija	16,70 %	16,48 %	0,22 %	3,0	1,3 %
Slovenija	17,31 %	17,28 %	0,03 %	0,1	0,2 %
Slovaška	18,62 %	18,77 %	–0,15 %	–0,9	–0,8 %
Finska	20,66 %	20,67 %	–0,01 %	–0,1	0,0 %
Švedska	21,29 %	21,23 %	0,06 %	1,7	0,3 %
Povprečje EU			0,25 %	2,9	
Ponderirano povprečje EU (glede na osnovo za DDV)			0,10 %		
Skupaj				14,9	

Viri: poročila držav članic o DDV za proračunski leti 2019 in 2020, podatki o potrošnji EUROMOD (glej razlago spodaj), umerjeni z Eurostatovimi podatki o potrošnji gospodinjstev po trimestni kategoriji potrošnje COICOP (klasifikacija individualne porabe sredstev po namenu uporabe) za leti 2017–2018, podatkovna zbirka Davki v Evropi, stopnje DDV po petmestni kategoriji potrošnje COICOP za obdobje 2019–2020, lastni izračuni.

**:* Veliko razliko med poenostavljeno ponderirano povprečno stopnjo (S-WAR) in dejansko ponderirano povprečno stopnjo (WAR) za Nemčijo je mogoče pojasniti z znižanjem splošne in znižane stopnje DDV v letu 2020, ki se ne odraža v podatkih, na katerih temelji poenostavljena ponderirana povprečna stopnja. Podatki za Nemčijo so zato izključeni iz povprečij in skupnih vrednosti.

Priloga 14 Porazdelitev potrošnje, obdavčene z DDV, po kategorijah, 2020

	Potrošnja gospodinjstev	Državni nakupi	Bruto investicije v osnovna sredstva	Vmesna potrošnja
Belgija	61 %	4 %	16 %	18 %
Bolgarija	75 %	7 %	5 %	14 %
Češka	59 %	7 %	13 %	21 %
Danska	–	–	–	–
Nemčija	65 %	5 %	16 %	14 %
Estonija	64 %	10 %	17 %	9 %
Irska	66 %	7 %	16 %	12 %
Grčija	85 %	7 %	4 %	4 %
Španija	74 %	7 %	11 %	8 %
Francija	62 %	3 %	17 %	17 %
Hrvaška	73 %	8 %	9 %	9 %
Italija	72 %	7 %	12 %	9 %
Ciper	59 %	3 %	14 %	24 %
Latvija	75 %	8 %	11 %	6 %
Litva	81 %	6 %	8 %	5 %
Luksemburg	56 %	3 %	6 %	7 %
Madžarska	66 %	12 %	15 %	7 %
Malta	76 %	9 %	9 %	6 %
Nizozemska	60 %	8 %	16 %	16 %
Avstrija	77 %	7 %	9 %	7 %
Poljska	73 %	7 %	9 %	11 %
Portugalska	75 %	7 %	6 %	12 %
Romunija	43 %	5 %	14 %	38 %
Slovenija	70 %	9 %	10 %	10 %
Slovaška	69 %	6 %	10 %	15 %
Finska	62 %	18 %	9 %	11 %
Švedska	58 %	12 %	18 %	13 %

Viri: poročila držav članic o DDV za proračunsko leto 2020, lastni izračuni.

Priloga 15 Podrobna razlaga izračuna ponderirane povprečne stopnje gospodinjstev (HH-WAR)

V tej prilogi je podrobno razložena ponderirana povprečna stopnja za potrošnjo gospodinjstev, imenovana ponderirana povprečna stopnja gospodinjstev. Je glavni sestavni del pri izračunu poenostavljene ponderirane povprečne stopnje. Poenostavljena ponderirana povprečna stopnja se namreč izračuna tako, da se stopnja rasti ponderirane povprečne stopnje gospodinjstev uporabi za (dejansko) ponderirano povprečno stopnjo referenčnega leta. To ponderirano povprečno stopnjo gospodinjstev je izračunalo Skupno raziskovalno središče v Sevilli.

Osnovni podatki o izdatkih za potrošnjo izhajajo iz modela EUROMOD[32], ki deluje na podlagi mikropodatkov iz statistike EU o dohodku in življenjskih pogojih (EU-SILC) in ankete o porabi v gospodinjstvih (v letih 2019 oziroma 2015, za večino držav). Ti rezultati se lahko umerijo tako, da odražajo podatke nacionalnih računovodskih izkazov, ki so na voljo pri Eurostatu, imenovane Izdatki gospodinjstev za končno potrošnjo po namenu potrošnje (trimestna številka COICOP). Države članice za izračun ponderirane povprečne stopnje v letu n uporabljajo podatke o potrošnji iz leta n–2. To pomeni, da so bili za umerjanje podatkov o potrošnji uporabljeni podatki o potrošnji iz nacionalnih računovodskih izkazov iz leta n–2.

Za oceno ponderirane povprečne stopnje so potrebne tudi stopnje DDV glede na kategorijo potrošnje, zbrane iz podatkovne zbirke Davki v Evropi in preverjene glede na nacionalno zakonodajo. Za vsako petmestno kategorijo COICOP (približno 200 kategorij za večino držav) se ročno navede enotna stopnja DDV. Če se uporablja več stopenj (na primer, ker so v petmestni kategoriji različni izdelki ali se stopnje med letom razlikujejo), se uporabi najpogostejša stopnja[33].

Kategorije oproščene potrošnje, ki ne prispevajo k osnovi za DDV, so opredeljene v dokumentu GD za obdavčenje in carinsko unijo Stopnje DDV, ki se uporabljajo v državah članicah Evropske unije (*VAT rates applied in the Member States of the European Union*) za leto 2019 in Direktivi 2006/112 o DDV. Predpostavlja se, da bodo te oprostitve skozi leta ostale nespremenjene.

Ponderirana povprečna stopnja gospodinjstev za vsako državo članico se nato oceni kot implicitne stopnje, ki delijo obveznosti iz naslova DDV z izdatki zasebnih gospodinjstev za potrošnjo:

$$HH\text{-}WAR = \frac{VAT^{NA}}{\left(EXP^{NA} - VAT^{NA}\right)}$$

HH-WAR je ponderirana povprečna stopnja gospodinjstev za določeno državo članico in leto, VAT^{NA} in EXP^{NA} pa so skupne obveznosti iz naslova DDV oziroma skupni izdatki za potrošnjo vseh izdatkov

[32] EUROMOD je mikrosimulacijski model davkov in socialnih prejemkov za EU, ki raziskovalcem in političnim analitikom omogoča primerljiv izračun učinkov davkov in socialnih prejemkov na dohodke gospodinjstev in spodbude za delo za prebivalstvo posamezne države in za EU kot celoto. Tukaj predstavljeni rezultati temeljijo na različici modela EUROMOD i6.120. EUROMOD je prvotno vzdrževal, razvijal in upravljal Inštitut za družbene in ekonomske raziskave (Institute for Social and Economic Research – ISER), od leta 2021 pa ga vzdržuje, razvija in upravlja Skupno raziskovalno središče v sodelovanju z Eurostatom in nacionalnimi skupinami iz držav EU. Zahvaljujemo se številnim ljudem, ki so prispevali k razvoju modela EUROMOD. Za rezultate in njihovo razlago je odgovoren avtor oziroma avtorji. Več informacij: https://euromod-web.jrc.ec.europa.eu/.

[33] Stopnje za leto 2024 so pregledali strokovnjaki iz vsake države članice. Vendar so bile v času izračuna (julija 2024) še vedno začasne, zato se do naslednje stabilne izdaje modela EUROMOD v začetku leta 2025 preverjajo, revidirajo in prilagajajo.

za potrošnjo, ki niso oproščeni plačila DDV. Vključene so kategorije potrošnje z ničelno stopnjo. NA označuje, da so bili VAT in EXP umerjeni z nacionalnimi računovodskimi izkazi.

Priloga 16 Poenostavljene ponderirane povprečne stopnje za obdobje 2021–2024 z uporabo leta 2019 kot referenčne vrednosti

Država članica	2021	2022	2023	2024
Belgija	16,04 %	15,81 %	15,18 %	14,97 %
Bolgarija	18,98 %	19,32 %	18,69 %	18,54 %
Češka	17,62 %	17,97 %	17,93 %	17,55 %
Danska	25,00 %	25,00 %	25,00 %	25,00 %
Nemčija	15,76 %	15,82 %	15,85 %	16,24 %
Estonija	19,18 %	19,17 %	19,13 %	19,88 %
Irska	15,07 %	15,67 %	15,19 %	16,11 %
Grčija	17,12 %	17,46 %	17,41 %	17,33 %
Španija	14,24 %	14,09 %	13,63 %	14,46 %
Francija	15,40 %	15,39 %	15,56 %	15,98 %
Hrvaška	19,45 %	18,06 %	18,17 %	18,27 %
Italija	15,53 %	15,03 %	15,06 %	14,62 %
Ciper	12,66 %	12,95 %	12,76 %	11,91 %
Latvija	19,80 %	19,71 %	19,81 %	19,92 %
Litva	19,84 %	19,47 %	19,38 %	19,92 %
Luksemburg	13,34 %	13,46 %	13,03 %	13,66 %
Madžarska	22,63 %	23,30 %	23,03 %	22,50 %
Malta	13,50 %	14,31 %	13,84 %	14,05 %
Nizozemska	16,86 %	17,19 %	17,31 %	16,96 %
Avstrija	15,40 %	16,84 %	17,11 %	16,52 %
Poljska	16,97 %	12,99 %	15,47 %	17,52 %
Portugalska	16,53 %	16,62 %	16,25 %	16,31 %
Romunija	16,73 %	16,67 %	16,99 %	16,84 %
Slovenija	17,27 %	17,23 %	17,52 %	17,59 %
Slovaška	18,63 %	18,54 %	17,87 %	17,38 %
Finska	20,66 %	20,66 %	20,78 %	20,30 %
Švedska	21,29 %	21,53 %	21,78 %	21,53 %
Aritmetično povprečje	17,46 %	17,42 %	17,40 %	17,48 %
Povprečje, ponderirano z osnovo za DDV	16,34 %	16,14 %	16,23 %	16,45 %

Vir: izračuni Evropske komisije.